

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej

Fél évre ... .. 480 Lej

Negyed évre ... .. 240 Lej

Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetérek díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 baniva' t3b

Rabbilincsek.

Románia, de különösen a csatolt területek közgazdasági köréi még most sem ocsudtak fel a tegnapi kiröppent rendelkezés s annak nyomán keletkezett híresztelések hatása alól, amely szerint az erdélyi és bánági pénzügyi intézetek, valamint a nagyobb kereskedelmi és ipari vállalatok élére kormánybiztosokat nevez ki a kormány. A Monitorul Oficial — mint jelentettük — már közöl is két ilyen kinevezést, de az erre vonatkozó rendelet semmiféle magyarázatát nem adja ennek a különleges és furcsa intézkedésnek.

Mélységes aggodalommal nézi a közgazdasági világ a hivatalos lapban megjelent két kormánybiztosi kinevezést és érthető kíváncsisággal várják a felvilágosítást: miről is van szó tulajdonképpen? Mert senki sem tudja, hogy e roppant horderejű és egész gazdasági életünkre kiható intézkedés milyen célt szolgál, vajjon általános, avagy speciális jellegű-e? Fogalma sincs senkinek arról, hogy miért, hogyan, hová, meddig, milyen fizetéssel és milyen hatáskörrel nevezik ki ezeket a kormánybiztosokat; beleszólhatnak-e ezek a bankok és iparvállalatok ügymenetébe a termelés és értékesítés mikéntjébe.

Mind nyitott kérdések ezek, a melyek azonban nagy nyugtalanságot és zavart keltenek az amugy is ezer sebtől vérző közgazdasági életünkben. A feleletet ezekre a súlyos kérdésekre a munkaadók és gyáriparosok szövetségének hétfői ankétjától várják, amelyen meg fog jelenni Manolescu pénzügyi államtitkár is. Aligha fognak elfogadható választ kapni, mert ilyen választ nincs. A kormánybiztosi kiküldetés elfogadható háború idején, de békében, a gazdasági válságnak ebben a súlyos éveiben a vállalatoknak a legteljesebb működési szabadságra van szükségük és így ez az intézkedés meg nem magyarázható, elfogadható és megnyugtató módon. De bármiképpen is fogják majd ezt a megdöbbentő hatású intézkedést indokolni, kizártnak látszik, hogy a vállalati-kormánybiztosok működése hosszú életű lehessen. Termelési rendünk a magántulajdon szentségén épül fel és a kormánybiztosi intézmény épen ezen a legkényesebb ponton támadja meg gazdasági rendszerünket. Az pedig semmiesetre sem lehet célja a kormánynak, hogy béklyót verjen az amugy is nehézkösen lendülő gazdasági életre, s rabláncra fűzze az ország életerejét.

Veszélyben a román-olasz szerződés aláírása.

Római lapjelentések szerint elhalasztódnak a szerződés megkötésére irányuló tárgyalások. — Mitilineu külügyminiszter Németország felvételéről.

(Bucuresti, szeptember 15.) Hivatalos és félhivatalos híradások már napok óta szélteben-hosszában portálták, hogy a közeli időben nagyjelentőségű külpolitikai esemény születik meg: aláírják a román-olasz szerződést, sőt a bucuresti-i híradások már közölték is, hogy Averescu miniszterelnök ma megérkezett Rómába és mint az olasz kormány vendége a Grand Hotelben szállott meg. A mai napon azonban — legalább is a bucuresti-i lapok jelentése szerint — a román-olasz szerződés dolgában váratlan fordulat állott be. A főváros lapjai ugyanis azt írják, hogy a belpolitikai élet légsúlymérőjén — mint hiteles táviratok adatják — mára kelve, jó néhány fokot súlyedtek Averescu tábornok kormányelnök olaszországi utjának eredményeihez fűzött remények. A Cuvantul szerint a kormánypártban igen nyomott hangulat uralkodik és az eddigi optimizmust lassan mintha ideges pesszimizmus váltaná fel. A lap ugyanis most már szinte kizártnak tartja az olasz-román szerződés megkötését, annyival is inkább, mert erre a tényre a francia-román szerződés lett volna a bázis, ami pedig — Mussolini ellen történt merénylet háttérére folytán — momentán a legrosszabb ajánló levél.

A bucuresti-i lapok, köztük a Cuvantul is római jelentéseket közölnek, melyek szerint a Genfből Olaszországba érkezett Averescut igen mérsékelt lelkesedéssel fogadta Rómában, sőt annak is híre kelt, hogy az olasz kormány udvarias formában ugyan, de arra kérte Averescut, hogy egyelőre tekintsen el a további tárgyalásoktól, amennyiben ezeket az olasz kormány a maga részéről a közbe felmerült francia-olasz konfliktus elintézéséig elhalasztani kénytelen. A Cuvantul erre vonatkozólag még azt a megjegyzést teszi hozzá, hogy az olasz kormány mostani magatartásához nagyban hozzájárult az a körülmény is, hogy a liberálisok szélteben-hosszában híresztelik rövidesen történő uralomrajutásukat, már pedig a liberálisok tudvalevőleg nem épen kedveltek Mussolini előtt. A Cuvantul római tudósítója úgy tudja, hogy erről szó is volt Mussolini és Averescu között, akik ma este másfél órán keresztül tanácskoztak. Erről a tanácskozásról azonban egyelőre még semmi sem került ki s így kormánykörökben a legnagyobb fentartással fogadják a szerződés megkötésének elhalasztásáról

szárnyra kelt híreket, amelyeket erősen tendenciózusoknak minősítenek és minden vész hírrel szemben egészen bizonyosra veszik azt, hogy a román-olasz szerződést Averescu tábornok mostani római tartózkodása alatt feltétlenül aláírják.

E hiób-hirekkel szemben politikai körök jóleső meglepődéssel veszik tudomásul, hogy Románia egyéb külföldi tárgyalásai igen kedvezően folynak. A tárgyalásokat Barbu Stirbey herceg vezeti, aki meglátogatta Franciaország, Anglia és Németország vezető pénzügyi személyiségeit. Stirbey herceg már beszámolt Averescu miniszterelnöknek a tárgyalások eredményéről.

Genfből érkezett jelentés szerint a Vossische Zeitung külön kiadásban számol be Németország felvételéről és közli a különböző államok képviselőinek nyilatkozatát. Mitilineu külügyminiszter a következőket mondotta a német lap munkatársának:

— Románia örömmel fogadta Németország belépését először azért, mert ezzel a kívánt egység megvalósításához hozzájárult, remélve, hogy azok az államok, kik az utóbbi időben távol tartották magukat Genfből, hamarosan vissza fognak térni. Másodszor azért, mert olyan nagyhatalom, mint Németország, közreműködésével meg fogja könnyíteni a Népszövetség munkáját. Ami a speciális román érdekeket illeti, Mitilineu reményét fejezte ki, hogy a két állam képviselőinek a Népszövetségben való állandó kontaktusa a román-német függő ügyek elintézését is elő fogja segíteni.

Nem telebbezik meg az aradi választási.

Egyik párt sem nyújt be petíciót a vasárnapi választás ellen.

(Saját tudósítónktól.) A vasárnapi aradi község tanács választás lezajlott, a körülötte felvert hullámok úgy ahogy elsimultak és lassanként megnyugszanak a nemrégiben még nagyon is felzaklatott és felizgatott kedélyek. Emlekezetes még, hogy vasárnap, a választás eredményének kihirdetése után, a kisebbségben maradt pártok köréből — a választás okozta izgalom nyomán támadt érthető ingerültségben — olyan hangok hallatszottak, hogy a szavazás körül felmerült s általuk tapasztalt szabálytalanságok és bizonyos erőszakosságok címén feltétlenül megpeticionálják a község tanács választást.

Azóta azonban néhány nap telt el s a kedélyek — úgy látszik — valahogy lehiggadtak. A mai na-

pon ugyanis egészen konkrét formában az a hír kelt szárnyra Aradon, hogy a községi választás ellen mégsem nyújtanak be semmiféle panaszt. A hír nyomán munkatársunk érdeklődött a választásban résztvevő pártoknál s mind a két részről azt az információt adták, hogy a pártvezetőségben mindjobbban az a felfogás hódít tért, hogy a választás ellen nem adnak be petíciót.

Ennek következtében tehát a vasárnapi városi tanács-választás szeptember 12-től számított tíz nap múlva jogerőre emelkedik. További tíz napon belül aztán — a törvényben előírt rendelkezés értelmében — alakuló ülésre gyűl össze az újonnan megválasztott tanács, amely megejteti az igazolókat és a szokásos választásokat. Illetékes helyről vett értesüléseink szerint az alakuló ülés lefolyása nem lesz ment minden izgalomtól.

Életbelépett az új vasúti tarifa.

A régi díjszabás utolsó napján valósággal megrohamozták a vasutat. — Allitsanak III. osztályt a gyorsvonatokra.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap volt az utolsó nap, amelyen a CFR. vonalain a régi tarifa mellett lehetett feladni a szállítmányokat és a régi menetdíj mellett utazhattak az emberek. Az utazás különösen szombat óta kétszeresre emelkedett és vasárnap, hétfőn, kedden igyekezett mindenki lebonyolítani utazásait. A vonatok tele voltak utasokkal és csak a kereskedelmi utazók néztek reménykedéssel a menetdíj emelkedése elé, mert arról van szó, hogy a kereskedelmi utazók ár-mérséklésben részesülnek. A tehéráru és csomagfeladásnál olyan tolongás volt, amilyenre a legöregebb vasutasok is alig emlékeznek. Ember-ember hátán, mindenki igyekezett csomagját és árúját feladni, mert ez még a régi tarifa mellett megy, akármikor is érkezik rendeltetési helyére. A vasutasok nagy igyekezettel láttak a megnövekedett forgalom ellátásához, ami zavartalanul sikerült is. A pénztár olyan ostromnak volt kitéve, hogy valósággal sorfalat állottak a fizetni akarók. Aki azután elhelyezhette portékáját, dicsőkedve vonult ki az állomásról. A tüzifa tarifája revízió alá került és így 300 kilométerig egy vagon tüzifa viteldíja most 3800 lej, 300 kilométeren túli távolságnál, például 360 kilométerig 4100 lej lesz egy vagon tüzifa szállítása és ezen túl lépcsőzetesen emelkedik a tarifa. Az új, felértelt tarifa ma reggel lépett életbe és

az az új díjszabás bizony jókora terhet tudt az utazni akarók nyakába.

Ma estig az aradi állomás pénztárnokai megállapíthatták, hogy tekintélyes mértékben csökkent a személyforgalom. Érdekes az a megfigyelés, hogy bár az utasok száma lényegesen csökkent, a harmadik osztályon utazók száma növekedett. Különösen a kisebb távolságokra, mint amilyenek Temesvár vagy Radna, az intelligensebb emberek is harmadik osztályú jeggyel utaztak. Viszont megtörtént az eltolódás a III. osztályból a negyedik osztályra is, mert a szegényebb néposztály nem képes megfizetni a III. osztályt sem, amely még rövid távolságokra is százakba kerül. A mai naptól kezdődően Aradról Temesvárra a gyorsvonat első osztálya 372, II. osztálya 212 lej. Személyvonat I. osztály 252, II. osztály 176, III. osztály 116 lej. Nagyváradra gyorsvonaton az I. osztály 632, II. osztály 432, személyvonaton 526, 360, illetőleg 242 lejbe kerül az utazás. Brádra gyorsvonat I. osztályon 858, másodikon 560, személyvonaton 714, 466, 312 és negyedik osztályon 234 lej. Radnára a második osztályú gyorsvonat 212, második osztályú személyvonat pedig 116 lej. Kolozsvárra Tövisen keresztül gyorsvonaton 1328, illetőleg 868, személyvonaton 1106, 724, 480, illetőleg 362 lej. Curticára gyorsvonat I. osztályon 302, II.

osztályon 212 és III. osztályon 140, személyvonaton 126, 88, 60, illetőleg 44 lej. Bucurestibe gyorsvonat I. osztályon 2016, másodikon 1344, személyvonaton 1680, 1120, 672, illetőleg 560 lej. Érdekes és megjegyzésre méltó, hogy az új tarifa feltünteti a gyorsvonatok III. osztályainak viteldíjait, míg ezzel szemben valójában egyetlen Erdélyben közlekedő gyorsvonaton sincs III. osztály. A bécs—bucuresti-i gyorsvonat Budapest felől csak Aradig hozza el a harmadik osztályú kocsi, míg az utasoknak át kell szállani a II. osztályra, ahol természetesen második osztályú viteldíjat is fizetnek. Különösen a mostani tarifaemelés erősen indokoltá tenné, hogy nálunk is vezessék be mielőbb ezt a külföldön már régóta bevált rendszert.

Harminchárom új jegyző

Befejeződtek az aradi jegyzőiskola képesítő vizsgái.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi jegyzőiskola elmúlt esztendőjének írásbeli és szóbeli vizsgálatait tegnap este fejezték be, amelyek a legkiválóbb eredménnyel végződtek. A vizsgálatokat dr. Varariu Marin, a legfelsőbb közigazgatási tanács tagja vezette, aki a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést dr. Lazar Ágoston alispán, a jegyzőiskola igazgatója előtt, annak hangsúlyozásával, hogy az aradi jegyzőiskola produktálja az egész országban a legjobb eredményeket. A vizsgákon negyvenegyen vettek részt, akik közül azonban nyolcan már az első napon, az írásbeli vizsgálatokon

Raquel Meller a Theatre de Pallace tagja így nyilatkozik: „A Cadum szappan olyan csúnya, hogy a legérzékenyebb bőröknek is megfelel.” A Cadum szappan bőséges habja mélyen behatol a pórusokba, megtisztítja őket és a bőrnek meadja a természetes frissességét. elhukak és ezeket már nem is bocsájtották szóbelre és így a szóbeli harminchárman vettek részt. A szóbeli vizsgálaton azután már valamennyi résztvevő megfelelt és ennek következtében ezidén harminchárman jutnak új jegyzői oklevélhez. A jegyzőiskola új tanéve október elsején kezdődik, s a felvételi vizsgák pedig ma és holnap vannak, amelyeken valószínűleg szintén részt vesz dr. Varariu Marin. A felvételi vizsgákra harmincan jelentkeztek, de felveszik azokat is az iskolába, akik október elseje előtt jelentkeznek még s a felvételi vizsgát Fogarason vagy Lugoson tették le sikerrel.

— Bérmaiás Aradmegyében, Pacha Ágoston, a csanádi egyházmegye kormányzója tegnap kezdte meg aradmegyei bérmautját Nagylakon, ahol a kormányzót nagy ünnepélyességgel fogadták.

T Á R C A, Mr. Adrien.

Az olajoszemű Szemere Miklós és házmesterkisasszonyból lett grande dame.

A most elhunyt Meszlényi Adrienne aki születésére nézve igen szerény körülményekre tekinthetett vissza, későbbi életében mindig arra törekedett, hogy önmagával is elfelejtse a gyöngytyukuccal házmesteri lakást. Grande Dame volt élete külső körülményeiben, amint a XIX. század vége felé a grande dameságot elképzeltek. Félig-meddig, nagy francia királyok kedveseinek alakját kellett mintázni, La Vallierenek, Pompadournak kellett lenni; más részt megközelíthetetlen uridamaságot kellett mutatni, hintóban és páholyban tölteni az életet, mert csak ez imponált a tömegnek. „Port kellett szórni az emberek szemébe” — mint az akkori nyelven mondogatták. Így élt Meszlényi Adrienne a budapesti Nemzeti Színház tagja és Szemere Miklós császári és királyi kamarás, kózlattató balkézről való felesége.

„Porhintésül” szolgált majdnem minden cselekedete szegény Meszlényi Adriennek, mert természetesen soha sem mert lenni, csak ottlón, urilakásának konyhájában, ahol az anyja társaságában fogyasztotta el vacsoráját, hogy a terítést megspórolja. Adott ugyan vacsorákat néha, ha Szemere ur előre megrendelte a

vacsorát a kaszinóban, amelyet a jól betanult pincérek szállítottak el a Rákóczi-uti bérházba. — de az öreg Meislingerné (Adrienne édesanyja) a vacsora befejeztével összeszedte a cselédektől a vendégborralalót, hogy azok el ne herdálják a könnyen szerzett pénzt. Anyja kispolgári takarékoságát (amilyen takarékosak az emberek csak a Gyöngytyuk-uccában lehettek szegény kosztadasszonyságok és még szegényebb kosztosdiákok között), természetesen utánozta Adrienne is . . .

— Nem fogunk éhen halni az érókparton, de még a szegényházban sem — mondogatta az a grande dame, amikor otthon titkon ebédmaradékokat vacsorált, vagy pedig kávécskázott anyjával együtt. — És ugyanakkor a legelső párisi és bécsi szabócégektől hozatta a ruháit, mert ez szükséges volt a demimonde-élethez.

Sokszor elnézegettem az élet mindenféle körülményei között ezt a két egymáshoz sehogyan sem illő embert: az eszkomotor-külsőjű Szemerét, aki egy középkori aranycsináló titkokzatosságával, fejelemzettségével és zárkózottságával járt Pesten nyáron is csukott hirtóba húzódva, mintha csak az emberek tekintetét kerülné; — akinek nincs egyetlen olyan barátja, rokona sem, akivel legbizalmasabb dolgait közölné; — aki csak azért is dobálja néha a pénzt, mert az jó befektetésnek látszik, holott talán a legjózanabb ember, aki valaha Magyarországon a já-

tékok mezőjén megfordult . . . És elnézegettem ezt a franciababautánzatot, aki rózsaszínű arcával, örökös rózsaszínűségével, rózsaszínű ruhájában, fodrozott szőke hajával és üvegek szemével, erőszakosan összeszorítva, keskeny ajkaival, (hogy valami olyan hibát ne kövessen el a társalgásban, amely miatt Szemere ur megharagudna), a színiakadémián tanult testtartásával, élete párja volt ennek az alchimistának, holott életükben tán egy óráig sem beszélgettek elmerülve, elmélyedve, igaz őszinteséggel egymással . . .

Az olajoszemű Szemere furcsa ember volt. Nem szerette azokat az embereket, akik szürke hétköznapi fejeletekkel szinte megdöbbenés nélkül térnek ki a kérdések elől. És ime egy olyan galambot választott élettársául, aki a legszürkébb volt mindazok között, amelyek Pest háztetői felelt repdesnek, aki sohasem szolgált neki meglepetéssel sem az életben, sem a színpadon, sem a szalónban. Mindig ugyanaz volt, mint a szalónban a chripre-parfóm. . . Voltaképpen nem akart semmit Szemere urtól azért, hogy a női erényét az ő részére őrizgette: mint csak azt, hogy békés, gondtalan öregsége legyen. Igen, ez a Mr. Adrienne már abban az időben is, amikor még apjával, Meislinger bácsival a színiakadémia felé ballagott: a fiatalosan beszélő vágyak helyett azt forgatta a fejében, hogy jön az életnek majd egy korszaka, amikor a vadesz-

tenyék nyilani kezdenek. Legáltalább aranyból legyenek ezek a vadgesztenyek.

Hát azt elérte, amit akart? Lett pénze . . . De ugynevezett „grande dame”, aminek a tömeg nézte: Szemere ur akaratából lett aki azt akarta elhíttetni, hogy az ő élettársa nem a gyöngytyukuccal kis polgárleány, (állítólag házmester volt Meislinger bácsi), akit a színiakadémián neveltet fel, hogy társadalmi sliffre tegyen szert, — hanem egy dáma, aki Dumas társadalmi színjátékaiban, a szalónokban is megállja helyét.

A „grande dame”-ség nem volt szívenviselt kenyere Mr. Adriennek, inkább a hátán cipelte azt, mint valami terhet. A pénzt azt bizonyára nagyon szerette, mint mindenki, aki a Gyöngytyukuccából jött, felejthetetlen fájdalmakat csak az okozott neki, hogy ebből a pénzből mennyit kellett elkölteni életében kocsi, ruhára, haszontalanságokra. De azt merem mondani, hogy az a Meislinger-kisasszony, akit életében és halálában mindenütt úgy emlegetnek vala Pesten, mint az Élet nagy művésznőjét, a nagy Demimondeot: sokkal boldogabb életet élt volna, ha nem hagyja el valaha a Gyöngytyukuccát és a közeli józsefvárosi templomban valaki olyannak nyújtja kezét, aki hozzáillt volna, akinek kedvéért nem kellett volna sem nemzeti színházi tag lenni, se kocsin járni, de még csak párisi ruhákat sem hordani.

Elbocsátották Arad városgazdáját

Az átmeneti bizottság azonnali hatállyal elbocsátotta a városi alkalmaztatásából Bugariu Constantint.

(Saját tudósítónktól.) Arad város interimar bizottsága mai ülésében újból foglalkozott Bugariu Constantin aradi városgazda ügyével, amelyről az Aradi Közlöny már annak idején beszámolt. Bugariu ellen — mint megirtuk — az a vád merült fel, hogy elhanyagolja a városi gazdaságot, hozzá nem értésével nagy károkat okozott és mindezen felül nem respektálja felettesei intézkedéseit. A multkorai ülésen a bizottság úgy határozott, hogy elsősorban áttanulmányozzák a városgazda ellen amugy is folyó vizsgálat aktáit és csak azután hoznak döntést. Ma délelőtt újból tárgyalás alá került Bugariu ügye, s a bizottság úgy határozott, hogy Bugariut azonnali hatállyal elbocsátja állásából. A rendkívül érdekes ülés lefolyása a következő volt:

Miclosi Emil dr., a gazdasági szolgálat vezetésére delegált tag beszámolt arról, hogy a Bugariu ügyére vonatkozó akták megkerültek és most alapos áttanulmányozás után teszi meg referációját. Előre jelzi, hogy Bugariu nem ki-nevezett tisztviselő, csak napidijas alkalmazott s így eillen fe-gyelmi eljárásnak helye nincsen. Bejelenti még, hogy amennyiben a bizottság a városgazda eltávo-lítását határozza el, Dirlea Vazul gazdasági tanácsnok vezetésű a külső gazdasági ügyeket is, míg megfelelő városgazdát talál. Ezzel meg-kezdte a beszámolót.

A várost — szölt Miclosi dr. je-lentése — Bugariu hanyagsága és hozzá nem értése folytán százez-rekre menő kár érte. Az akták sze-rint az első feljelentést Zászlo Alexa ismert aradi polgár tette meg ellene, aki bejelentette, hogy a város birtoka lassankint telje-sen tönkremegy és évenként nagy kár éri Arad városát városgazdájá-nak helytelen vezetése folytán. Mic-losi dr. ismertette, hogy a rossz keze-lés miatt miképen ment tönkre a vá-ros zabja és szénája, majd egy régebbi ügyet vett elő. Eszerint megtörtént, hogy a várostól ter-mésrészesezésre vettek bérbe föld-et. Az elosztásnál természetesen vigyázni kellett, hogy a várost kár ne érhesse. Bugariu nem ál-lított senkit az elosztáshoz, amely-nél maga a bérlő — Dán rendőr-ormester — vigyázott fel. A viz-szálat folyamán kihallgatták Popo-vics Illés botospárt is, aki 30 esztendeje van a városnál és aki szintén bevallotta, hogy Bugariu keze alatt rosszul megy minden.

A városgazda ezenfelül megta-gadta felebbvalói parancsainak teljesítését és minden kontaktus megszűnt a külső gazdaság és belső adminisztráció között. De nem volt meg a kellő viszony — folytatta az előadó — Bugariu és annak alantásai között sem. A nyu-galmazott órnagy ugylátszik azt hitte, hogy itt is ugy van, mint a katonaságnál volt; a kapitány sé-tálni ment és a munkát az őrmes-ter vagy a káplár végezte el. A saját tapasztalataiból emendotta, hogy Bugariunak utasítást adott arra, hogy minden reggel 8 óra-kor jelentkezzék a gazdasági hi-vatában és referáljon a gazdaság

ügyeiről. Ezt az utasítást nem tel-jesítette, sőt ezzel szemben igazo-lásra szölitotta fel őt és Dirleát, milyen jogon vonják őt felelős-ségre. Miclosi dr. ismerteti még, hogy 1926. januárjában Bugariut áthelyezték már a technikai szol-gálatához, azonban többszöri kéré-sére mégis a gazdaságnál hagy-ták.

Az ügy ismertetése után Miclosi dr. azt a javaslatot terjeszti elő,

Betiltották az aradi német iskolát.

A temesvári főigazgató nem engedélyezte az első osztály megnyitását.

(Saját tudósítónktól.) Nagy feltü-nést keltő rendelet érkezett az aradi német tan nyelvű elemi iskolához Petrovicu timisoarai főigazgatótól, aki röviden közölte, hogy az iskola — további rendelkezésig — nem nyithatja meg első osztályát a tanu-lók számára. A kellemetlen megle-petést keltő rendelet előzményei a következők:

Még az elmúlt tanévben történt, hogy a liberális kormány betiltotta az aradi német iskola első osztályá-nak működését, azzal az indokolás-sal, hogy nincsen a törvényben meg-kívánt számú növendéke. Így az el-múlt évben ez az osztály nemis nyilt meg. Az idén az aradi németiség kér-te a kormánytól az első osztály új-boli megnyitását s a kérelem során

hogy Bugariut azonnali hatállyal bocsássák el a város szolgálatá-ból. Illetményei a mai naptól fog-va beszüntetendők, csupán a laká-sában hagyják meg további 30 napra, hogy ezalatt más lakást kereshessen magának.

— Amikor a város pénzéről, a város vagyonáról van szó — je-lentette ki — akkor, nem vagyok humanista!

A bizottság elfogadta Miclosi dr. javaslatát, elrendelte, hogy a határozatot már holnap kézbesít-sék ki Bugariunak, akit azonnal felmentenek a szolgálatból.

A súlyos határozat indokolása az, hogy Bugariu szolgálati ha-nyagsága és hozzá nem értése folytán súlyos kár érte a várost. A bizottság még elhatározta, hogy a városgazda állását nyilvános pályázat útján töltik be és addig is Dirlea Vazul gazdasági tanácsos vezeti a gazdaság ügyeit. A szigorú interimar bizottsági ha-tározat városszerte általános fel-tűnést keltett. Értesülésünk sze-rint Bugariu Constantin kártéríté-si pert indít egyik napról a má-sikra történt elbocsátása miatt a város ellen.

Goldis László kultuszminiszter is megígérte, hogy interveniál Petro-viciu közoktatásügyi miniszternél a kedvező elintézés érdekében. Az in-tervenció meg is történt, minden a legkedvezőbb mederben haladt és minden remény meg volt arra, hogy az aradi németiség megkapja az en-gedélyt az első osztály megnyitásá-ra. A kedvező hírek hatása alatt az aradi német elemi iskola igazgató-sága meghirdette az első osztály megnyitását s természetesen elfo-gadta az első osztályba jelentkező beiratkozásokat. Összesen harminc-négyen jelentkeztek s így meg volt a törvény-előírta létszám is. Ugy volt, hogy már a napokban meg is nyilik az első osztály, amikor ma rendelet érkezett Petrovicu timisoarai főigaz-gatótól, aki arra való hivatkozással, hogy az iskola-megnyitás engedélye-zéséről semmiféle miniszteri rendel-

kezést nem kapott, további intézke-désig eltiltja az első osztály meg-nyitását.

A váratlanul jött betiltás nagy konsternációt keltett és élénk tiltakozást váltott ki az aradi németiség körében és nyomban küldöttség ke-reste fel Boneu Vazul prefektust. A prefektus megnyugtatta a küldöttsé-get és megígérte, hogy sürgösen in-terveniál a német iskola érdekében illetékes fórumnál. A napokban ugyanis Aradra érkezik Goldis László miniszter, aki most a sza-badságon levő Petrovicu közoktatás-ügyi miniszter helyettese és a pre-fektus az aradi németekkel egyetem-ben közbenjár nála a tiltó rendelet visszavonása érdekében. A megnyug-tatás kapcsán most nagy érdeklődés-sel várják az érdekeltek Goldis László megérkezését s az iskolájukon esett sérelem orvoslását.

Kész a fuzió pártszakadás nélkül.

Teljes a megegyezés a nemzeti és parasztpárti vezetők között. — A legfőbb közigazgatási tanács és a prefektusok konfliktusa.

(Bucuresti, szeptember 15.) A Di-mineata kategorikusan megcáfolja azt a hírt, hogy a parasztpárt és a nemzeti párt fuziója Stere visszalé-pésével lesz kapcsolatos, sőt Arge-toianu is távol marad az egyesült párttól. A lap illetékes helyen úgy értesült, hogy Stere egészségi álla-pota miatt tényleg vissza akart vo-nulni, de párthivei eltérítették ettől a szándékától, mert az ő személye szükséges a fuzióhoz. Argetoianu is hiva az egyesülésnek és a tárgyalá-sok egész ideje alatt szoros kontak-tusban is állott Maniuvall. Ugyan-csak cáfolást nyert az a hír is, hogy Lupu és Junian külön utra térnek. A két pártvezér megbeszélést folyta-tott Maniuvall, akivel teljes megegyezésre jutottak.

Michalache, a parasztpárt tár-gyaló delegációjának elnöke, ugyan-csak tegnap tanácskozásokat folyta-tott Virgil Madgearuval, Lupu dr.-ral és E. Mirtóval, akiknek egyuttal bejelentette Maniuvall kötött megá-lapodását, amely szerint a két párt fuziójára minden diszkusszió meg-történt és a szerződésre vonatkozó-lag már szóbeli megállapodást is kötöttek. Hír szerint a fuzió létre-jöttét konkrét formában a parasztpárt és a nemzeti pártnak közösen egybe hívott kongresszusán jelen-tik be.

Michalache és Maniu között történt megállapodások szerint a fu-zionáló pártoknak egy elnökük: Maniu és állítólag négy alelnökük lesz és pedig névszerint Michalache,

Lupu dr., Argetoianu és Vaida Sán-dor.

A Lupta különben közli, hogy Maniu és Michalache tegnap részle-teiben is megállapították a fuziót proklamáló jegyzőkönyvet, amelyet szeptember 26-án fog a két párt per-manens delegációja külön-külön ra-tifikálni. A lap szerint a parasztpárt valamennyi vezére hiva a fuziónak és a nemzeti pártban is csak izolált hangok azok, amelyek más orientá-ciót kívánnak és ezek a hangok is el fognak mulni, amikor Maniu be-jelenti a fuziót.

Politikai körökben bizonyos mér-tékben feltűnést keltettek, hogy az utóbbi napokban bizonyos ellenté-tek támadtak a megyei prefektusok és a belügyminiszterium állandó ad-minisztrációs bizottsága között. A megyei prefektusok és a községek tulnyomó része ugyanis nemrégiben azzal a kérelem fordult a belügymi-niszterhez, tegye lehetővé számukra a még tavalyról előirányzott költségvetés bizonyos mértékben történő módosítását. A belügyminiszter az állandó adminisztrációs bizottság-nak osztotta ki véleményezés vé-ggett a prefektusok memorandumát. A bizottság ma azzal a megjegy-zéssel terjesztette vissza a belügymi-niszternek a memorandumot, hogy a hatóságok illetve a prefektusok ké-rése teljesíthetetlen. A kormány most tanácskozásokat folytat abban az irányban, hogyan lehetne mégis egy olyan megoldást találni, amelynek alapján a prefektusok különben tel-

jesen jogos és méltányos kéréseit tel-jesíteni lehetne.

Vlaicu Aurél emlékezése

Gyászünnepe és lezuhant pilóta sir-jánál.

(Bucuresti, szeptember 15.) A technika és a tudomány haladásának az áldozata volt Vlaicu Aurél sze-benmegeyi születésű román fiatal-ember, aki a maga készítette repülő-gépének kipróbálása közben 1913. őszén Banesti regáti község közelé-ben lezuhant. Vlaicu Aurél szörnyet-halt, de táltmányának értéke egy év után a pilóták ezreit már sokal biz-tosabban usztatta a végtelen kék ég azurjában.

Vlaicu Aurél uttörő pilóta tragé-diájának tizenhárom éves évfordu-lója alkalmából tegnap gyászünne-peket tartottak a Banestihez közeli mezőségen, ahol a lezuhant gép alatt a háboru előtt egy esztendővel hol-tan lelték meg a fanatikus levegő-hódítót. A tragédia színhelyén elle-megett pilóta sirjánál a kormány ki-küldötte és több ezernyi főből álló tömeg jelent meg és hatalmas virág-koszorúkkal, gyászbeszédekkel adóz-tak a pilóta emlékezetének. Az év-forduló alkalmából mozgalom in-dult meg egy Vlaicu-emlékmű felállí-tása érdekében.

— A Magyar Párt közgazdasági értekezlete. Clujról jelentik: A Ma-gyar Párt holnap délelőtt 10 óraker-kezdődő közgazdasági értekezletén dr. Gyárfás Elemér fog elnökölni, aki ma Clujra érkezett. Az értekez-let az eddigi hírekkel szemben zárt-körű lesz és azon csak meghívottak vehetnek részt.

Gyilkos polgármesterjelölt

A februári községi választások tragikus epilógusa a bíróság előtt.

(Focsani, szeptember 15.) Focsani törvényszék ma kezdte meg Setaru volt polgármesterjelölt gyilkossági bűnperének tárgyalását. Mint annak idején részletesen megírtuk, Setarut liberálistáris programmal léptették fel a februári községi választáson. A választás napján azonban megdöbentő jelenetek játszódtak le Focsani városában. Setaru ugyanis, aki félt Bantu Ion parasztpárti képviselőjelölt, listavezető győzelmétől, arra izgatta embereit, hogy támadják meg a parasztpártiak jelöltjeit. A felizgatott emberek valóban lesbe is állottak és amikor Bantu több jelölt-társának társaságában a szavazó terembe lépett, veszekedést, majd verekedést provokáltak. Verekedés közben aztán Setaru oly erővel ütötte föbe Bantut, hogy a szerencsétlen ember nyomban kiszenvédett. A focsani törvényszék ma kezdte meg a rengeteg tanu kihallgatását és így ítélethozatalra — előreíthatólag — csak egy hét múlva kerülhet sor.

Borzalmas kivégzés.

Egy halálraítéltet sugallattal ölték meg.

(Sajdtudósninktól). Philadelphiában most megjelent egy orvosi tudományos röpirat, amely egy rendkívül érdekes, de amellet megdöbbenő kísérletekről számol be. Egy halálraítéltet pusztán sugalmazással ölték meg az orvosok. Az elmondott esetet közelebbi bizonyítékokkal s adatokkal nem támasztja alá a könyv, nekünk sincs módunkban ellenőrizni, hogy mennyiben felel meg a valóságnak. Mint furcsa érdekességet ut közöljük:

Egy angol orvos-egylet engedélyt kapott arra, hogy különös kísérletnek vessen alá egy halálraítéltet. Az orvosok közölték vele, hogy büntetését megváltoztatták, nem akasztják fel, hanem vérét veszik. A jelzett napon az orvosgyűlés több tagja hament a tömlőcébe. Sietség nélkül, fondorkodó gonddal, aprólékosan a riadt áldozat elé hozták a sebészeti műszert, melytől el kellett véreznie. Szemét bekötötték. Bőrért gyengéden érintették egy késsel, anélkül, hogy a legkisebb karcolást okoztak volna rajta.

Majd alsókarjára langyos vizet csöpögtettek, hogy elhitessék vele a szörnyűséges miltétet s azt képzelje, hogy testén már ennévére csorog. Az orvosok tapogatták verő-erét, félfhangosan beszélgettek róla.

— Milyen sápadt — mondta az egyik.

— Az ütőerő egyre gyengül — szöjt a másik, — már nem bírja, mindjárt vége.

— Már csak másodpercekről van szó.

A játék így folyt egy darabig. De egy óra sem múlt el s a halálraítélt gyilkos, akihez hozzá sem értek, meghalt, pusztán a sugalmazás hatása alatt.

A grófi táskarejtelme

Titokzatos öngyilkosságot bejelentés Ausztriában. — Nem találják az állítólagos öngyilkos holttestét.

(Bécs, szept. 15.) Titokzatos ügyben nyomoz már napok óta az alsóausztriai csendőrség és a bécsi rendőrség. A napokban az alsóausztriai Anning mellett egy kis kizitáskát találtak, amelyen gróf Henkel-Donnersmark Edgar nevélegye lógott és egy cédula is volt rajta, amelyen az állott, hogy a táská tulajdonosának holttestét a közelben megtalálhatják. A cédulán egyben 100.000 márká készpénzt hagyományoz a titokzatos egyén annak, aki a táskát és a holttestet megtalálja. A táskában egy M. Miminek címzett levél volt, amelyben a levélró bejelent, hogy miután a neki tett ígéretet be nem váltattja, gentlemanhoz méltóan levonja a konzekvenciákat és megköszöni az iránta tanúsított szerelmét. A kívánt autogramgyűjteményt megszerezte és azonkívül még 100.000 márkát hagy neki. A táskában tényleg

megtalálták az autogramgyűjteményt, amelyben nagy zenezerzők és költők emléksora vannak, közöttük Wagner Richard, Strauss János és Leana Miklós írásai is.

A nyomozásnak annyit már sikerült megállapítani, hogy egy hasonló nevű gróf lakik egy lengyelországi kastélyban és 1858-ban született. A grófi család tagjai gyakran járnak Bécsbe, ahol mindig egy előkelő szállodában szállnak meg. Azt azonban megállapították, hogy a legutóbbi időben a család egyetlen tagja sem fordult meg Bécsben. 1918-ban feltűnt egy Henkel Edgar nevű szélhámos Bécsben, aki a grófi címet is viselte, de ez is elűnt már a hatóságok szemel elől mint egy nyolc esztendővel ezelőtt. — Most a titokzatos Mimi után nyomoznak, miután a táská közelében sem pénzt, sem holttestet nem találtak.

Leterített a kártya egy volt huszárcapitányt.

Harcincötmilliárdos kártyaveszteség után eltűnt a budapesti Országos Kaszinó bérlője.

(Budapest, szept. 15.) A féktelen kártyajátéknak — mint röviden megírtuk — újból szomorú áldozata van a magyar fővárosban. Tóth István volt huszárszázados, földbirtokos, az Országos Kaszinó vendéglőjének volt bérlője eltűnt Pestről és ellene különféle követelések miatt feljelentést tettek hitelezői a rendőrségen. Az egykor tekintélyes vagyonu Tóth Istvánnak teljes tönkremenését jelentik ezek a feljelentések.

A jó családból származó Tóth István a katonai pályára indult, a századosi rangig vitte fel, azután otthagya a katonaságot és kunszentmiklósi 450 holdnyi birtokára vonult vissza gazdálkodás céljából. Feleségével, aki igen kitűnő gazdasszony volt, a birtokot anynyira fejlesztette, hogy az igen tekintélyes jövedelmet hozott. Ötven holdon ugyanis szőlőgazdaságot rendeztek be és annak a terméséből a háborus és azután következő esztendő alatt olyan jövedelemre tettek szent, amely öt-ezer hold szántóföldnek hozamával felér.

Ebben az időben Tóth István feleszeretett a szomszédifalu állomásfőnökének leányába, elvált feleségétől és szerelmesével lépett házasságra. — Ettől kezdve nem

igen törődött földbirtokával, Budapestre jött lakni, különböző vállalkozásokba fogott, de egyik sem sikerülhetett, mert Tóth István nem arra fordította energiáját, hanem folyton kártyázott. A főváros kártyaklubjában igen jól ismerték az elegáns negyvenöt éves Tóth Istvánt, aki nagy összegekben kártyázott. Rendszerint nem kedvezett neki a szerencse, óriási összegeket veszített, a melyeket úgy teremtett elő, hogy birtokának egyes részeit áruba bocsátotta. Lassanként az egész birtok kicsuszott a lába alól és már semmiféle vagyona sem volt. Az Országos Kaszinó bérletéből való jövedelme közelről sem fedezte szükségletét. Ismerősöktől és idegenektől kölcsönt vett fel vagy kétszázmillió erejéig, ezt is elkártyázta.

Most feljelentették a főkapitányságon, amely azonban nem indított ellene eljárást, mert semmiféle büntető háttéré ezeknek a kölcsönzéseknek nincsen, úgy, hogy a hitelezőknek magánjogi uton kell igényeik kielégítését elérni. Eddigi megállapítások szerint mintegy harmincöt millióra tehető az az összeg, amelyet Tóth százados néhány esztendő alatt elkártyázott.

A porosz népjóléti miniszter botránya.

Különös pör egy miniszteri lumpolás körül.

(Berlin, szept. 15.) Érdekes becsületelésért pert tárgyaltak ma a berlini törvényszéken. A magánvádoló Hirtstiefer porosz népjóléti miniszter, míg a vádlott Lippert Gyula, a Deutsches Tageblatt felelős szerkesztője volt.

A felelős szerkesztő pár nappal ezelőtt szünes riportot közölt Hirtstiefer legutóbbi bécsi tartózkodásáról s a riport szerint a miniszter a kora hajnali órákban tökrészen két prostituált nő tár

saságában karjongatott a Marfa-Hilferstrassen ügy, hogy a rendőrség letartóztatta és a rendőrszobába vitte őt. Az első tanu, egy fajvédő képviselő kijelentette, hogy levélben érdeklődött a miniszter viselt dolga után és a levél, amelyet egy bécsi barátjától kapott, mindenben megerősítette a Deutsches Tageblatt állítását.

Peters miniszteri tanácsos, a következő tanu ezzel szemben azt

állította, hogy Hirtstiefer miniszterrel együtt utazott Bécsbe s a miniszter egy pillanatra sem volt egyedül s hogy az ő jelenlétében a lap által inkriminált botrányos jelenetek nem történtek meg.

A törvényszék végül is úgy határozott, hogy a bécsi levél íróját, Otte professzort hivatalos tanuavallomásra kéri fel s a tárgyalást Otte professzor kihallgatásáig elnapolta.

Mielőtt butort vásárol, tekintse meg 18763 Bruckner butorgyár raktárait Arad, Str. Ghiba Birta 16. Cégtulajdonos: VAJNA ADOLF.

SPORT.

O Az AKE tenniszversenye. Az AKE kerületi versenyének negyedik napja nem hozott különösebb eredményeket. A verseny még holnap sem lesz befejezve, minthogy egyes számoknál még az elődöntőig sem jutottak el. A mai nap eredményei a következők: Férfi egyes: Farkas—Angele 6:2, 6:2. Farkas—Botis 6:3, félbeszakítva. Női egyes: Czettelé—Gráf Vilma 6:1, 6:1. Bukovetz Bella—Angel Loli 6:1, 6:1. Stern Olga—Molnár Erzs 6:4, 7:5. Férfi páros: Török, Angele—Botis, Ispravnic 6:0, 6:0. Weininger, Székely—Paál, Feszler 6:4, 6:1. Weininger, Székely—Ciobán, Dabiciu 6:1, 6:4. A döntőben Weininger, Székely-pár játszik a Farkas, Simay—Török, Angel-mérkőzés győztes duójával. Vegyes páros: Tanczos, Waldnerné—Leipnicker, Gráf Vilma 6:4, 6:3. Paál, Kádas Piri—Weiszberger, Löwinger Dusi 6:1, 6:1. Női egyes ifjúsági: Domonkos Maca—Gráf Gizi 10:8, 6:8. A döntőben Domonkos Maca és Fiedler Klári játszanak.

O Nemzetközi kerékpárverseny. Látványos érdekessége lesz a vasárnap, e hó 19-én megtartandó nemzetközi kerékpárversenynek az aznap délelőtt fél 12 órakor történő 32 tagu Meteor baby-csapat felvonulása, melyet Zuckerberger László csapatkapitány fog felvezetni a színház-tól a ligetig terjedő utszakaszon, az ipariskola jól ismert zenekarának kísérete mellett. A Meteor kerékpár-egyesület ez uton is felhívja egy tagjait, mint az ezen felvonulásban résztvenni szándékozó kerékpárosokat, hogy ezen felvonulásban nem dress-öltözetben résztvenni szíveskedjenek.

O Összeállították az osztrákok elien játszó magyar együtteseket. Budapestről jelentik: Az MLSz. tegnapi tanácsülésén a következőképen állította össze a Bécsben szereplő magyar válogatottat az osztrákok ellen: Weinhardt (Sabaria), Vogl-fivérek (Ujpest)—Borsányi (Ujpest), Weber (Bástya), Rebró (Hungária)—Braun (Hungária), Mészáros (Sabaria), Holzbauer (Sabaria), Tritz (Hungária), Kohut (Ferencváros.) Bécs város ellen pedig így áll fel a budapesti válogatott: Nyerges (Vasas)—Oláh (33-as), Dudás (Kispest)—Hossó (Nemzeti), Kléber (Hungária), Eichbaum (33-as)—Haár (III. ker. VAC), Takács (Vasas), Skarek (III. ker. VAC), Schlosser (Ferencváros), Opata (Hungária.)

Ügyeljen a névre! **Höfer** a valódi gyermek-hintőpor, krém, szappan.

Ár-e tartásdíj az elvált férjnek

Érdekes tárgyalás a cluji törvényszéken.

(Cluj, szeptember 15.) A cluji törvényszék nem mindennapi ügyet fog tárgyalni a legközelebbi napokban. Dr. Sz. A. nagybányai ügyvédől még az elmúlt évben el akart válni a felesége. Az ügyvéd csak abban az esetben egyezett bele a válásba, ha a felesége havi kétezer lej tartásdíjat fizet neki. Az asszony csak úgy elválhasson, elfogadta a feltételt, de a tartásdíj kifizetését elmulasztotta. A volt férj most pert indított felesége ellen, akitől az egy éven keresztül elmaradt tartásdíjat és annak 12 százalékos kamatait követeli. Cluji jogáskörökben rendkívüli érdeklődéssel tekintenek a bíróság ítélete elé, mert eddig ez az első eset, hogy a férj tartásdíjat követeljen feleségétől.

Költözik az aradi sziguranca

Az aradi vármegyházán helyezik el az állambiztonsági hivatalt.

(Saját tudósítónktól.) Epstein Sándor aradi háztulajdonos a napokban kéréssel fordult az aradi építészeti bizottsághoz, hogy a Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-uccai) házából az aradi állambiztonsági hivatalt lakoltassa ki, mert a ház sürgős javításra szorul. A bizottság tagjai helyszíni szemlén tartották és helyt adtak a háztulajdonos kérésének. Az aradi állambiztonsági hivatal néhány napon belül a város központjába, a vármegyháza hátsó épületébe költözik, ahol régebben a számvétség működött. A megyei prefektúra intézkedésére már megtörtént a szükséges helyiségek kiürítése és hozzáfogtak az épületszárny renoválásához. A közönség bizonyára örömmel veszi tudomásul a sziguranának a város központjába való helyezését, mert eddig sok időt és fáradságot igényelt a távoli városrészben lévő állambiztonsági hivatal felkeresése.

Betörés Aradon.

Teljesen kifosztották egy őrizetlenül hagyott lakást.

(Saját tudósítónktól.) Vakmerő betörés követte el az éjszaka folyamán Aradon a Strada Gen. C. Coanda (Borona-ucca) 12. sz. házában. Özvegy Ujházy Józsefné lakásába hatoltak be a betörők és a távollevő asszonynak minden ingóságát és pénzét elvitték. Erdekes, hogy a házában többen laktak és senki sem vette a vakmerő tettét, holott a betörők butorokat és ágyneműket hordtak el a lakásból, ami valószínűleg nagyobb zajjal járhatott. Álkulcsal hatoltak be a szobákba és távozásukkor az uccára nyíló kapu zárját feltörték. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást és valószínűnek tartja, hogy a betörők még tegnap este, kapuzárás előtt meghúzódtak az udvar egyik sötét zugában. Özvegy Ujházy né vallomása alapján megindult a nyomozás egy aradi iparos ellen, akinek az özvegy asszony tegnap elmondotta, hogy az este Gurahonra utazik. Az a gyanu, hogy az illető, akinek egyedül volt tudomása Ujházy né távozásáról, részes a betörésben.

Erkölcsei halott lesz Gajda generális.

Kémkedés vádja Csehszlovákia volt vezérkari főnöke ellen. — Szenzációs leleplezések az orosz szovjet körül.

(Prága, szept. 15.) Mindjobban kavarodik a Gajda-Geidl generális körül támadt botrány. Most a volt vezérkari főnök becsületsértési pöre áll a közérdeklődés előterében s ezzel kapcsolatban azok a leleplezések, amelyek a csehi hadsereg volt vezérkari főnökének kalandos multjáról megjelentek. Gajda tábornok ugyanis becsületsértési pert indított Kratochwill volt cseh őrnagy és Szolovjev volt tisztiszolgája ellen a róla közzölt leleplezések miatt. Ebben a perben most volt az első tárgyalás, amelyen felolvasták a szenzációs részleteket tartalmazó vádiratot. Eszerint Kratochwill őrnagy a nemzetvédelmi minisztériumnak tett feljelentésében azt állította, hogy 1921. év végén Malodovszky orosz szovjetisztit ittas állapotban ezt a kijelentést tette előtte:

— Elh mit, a ti hadseregetek fabatkát sem ér!

Kratochwill erre magyarázatot kért, mire az orosz így folytatta:

— ... hát tinálatok ötezer koronáért egy tábornokot meg lehet vásárolni.

Kratochwill erre azt válaszolta:

— Ez Gajda tábornok.

— Dal (Igen). — Felelt az orosz tiszt.

Kratochwill erre még többet akart megtudni, de Malodovszky röviden csak ennyit felelt:

— Ez a tábornokotok nekünk már sok tízezresünkbe került.

Kratochwill még azt is állítja feljelentésében, hogy a szovjetmisszionál járva, két francia könyvet látott, melyeket Krakoveczky szovjetrezdes fordított. Érdeklődésére a szovjetmisszionál kijelentették, hogy a francia könyveket Gajdától kapták. Kratochwill még azt is elmondja, hogy a szovjetmisszió épületében gyakran találkozott Gajda tisztiszolgájával, a miből azt következteti, hogy a francia könyveket Gajda vele küldte a szovjetmisszióhoz.

A második vádirat Szolovjev tisztiszolga ellen szól, aki a vádirat szerint azt mondta, hogy Gajda összeköttetésben állt Krakoveczky orosz szovjetrezdesdel, sőt egyszer előtte — a tisztiszolga előtt — kijelentette a következőket:

— Én (Gajda) belépek a bolsevik hadseregbe és hadseregfelügyelő leszek. Ha a mi kormányunk nem ad nekem segílyt tanulmányaim folytatására, majd megkapom a bolsevistáktól. Még autót is fognak vásárolni nekem. Majd ha miniszter leszek Szolovjev, te fogod vinni hireimet a bolsevistákhoz és mindkettőnknek jó dolgunk lesz.

Szolovjev még azt is kijelentette, hogy Gajda két francia könyvvel küldötte Krakoveczky orosz ezredeshez, aki a két könyv ért egy borítékot küldött Gajdának 5000 korona tartalommal.

Gajda rágalomnak minősíti ezeket a súlyos állításokat, amelyekhez hasonlóval még aligha vádoltak volt vezérkari főnököt. A tárgyalást egyébként elnapolták s most egész Csehország erre a szenzációs perre figyel, mert ha a vádlottak állításai valódiságát bizonyítani tudják, a kalandos multu fascista vezér erkölcsi halott.

Egyes csehi lapok megbízható helyről vett információ alapján közlik, hogy Gajda tábornokot sorozatos és súlyos bünel miatt rövidesen megfosztják tisztí rangjától és közlegényre degradálják.

Mária királyné is régens lesz.

(Bucuresti, szeptember 15.) Az Adeverul és Politica című lapok értesülése szerint felsőbb körökben elhatározták, hogy a január 4-én létesített régensséget módosítják olyképen, hogy Mária királyné is tagja lesz a régensségnek. Ecéliből a parlament őszi ülészaka alkalmával a nemzetgyűlést is összehívják és megfelelő törvényjavaslatot terjesztenek eléje.

Aradmegyei tragédia az aradi törvényszék előtt

A vizsgálat pontosan megállapította Riesz Vilmos csermői kereskedő megrendítő halálának részleteit.

(Saját tudósítónktól.) Annak idején részletesen beszámoltunk arról a szomorú tragédiáról, amelynek az Aradon is általánosan ismert, csermői kereskedő, Riesz Vilmos lett az áldozata. — Riesz Vilmost Stupariu Constantin csermői csendőrmester véletlenül elsült revolverének golyója terítette le és az őrmester ellen gondatlanságból okozott emberölés címén emelt vádat az aradi ügyészség. A szomorú tragédia ügyében mára befejezték a vizsgálatot, amely időközökben újabb részleteket nyomozott ki. A vizsgálat megállapítása szerint július 29-én, — a tragédia estéjén — Riesz Ernő, a tragikus körülmények között elhunyt Riesz Vilmos öccse, Stana János, Stupariu Constantin, Selejan-Blaj János és Scherer András együtt söröztek Scherer csermői vendéglőjében. Később vadászfegyverrel a vállán megjelent a vendéglőben Petrilla Mihály csermői gazdálkodó is, akitől Stupariu el kérte fegyverét és a vendéglő ajtajában állva, két lövést adott le az éjszakában, hogy — amint mondja — kipróbálja Petrilla fegyverét. Néhány perc múlva aztán Stupariu őrmester elbucszott a

társaságtól és haza ment. Rövidesen azonban ismét visszatért a vendéglőbe, ahová időközben a szerencsétlen Riesz Vilmos is betévedt. Stupariu ekkor fitymálólag bírálta Petrilla vadászfegyverét és kijelentette, hogy az ő revolvere sokkal többet ér. Erre már elő is vette hétmilliméteres forgópisztolyát és az ég felé tartva, csettintgetni kezdte. A revolver azonban csütörtököt mondott, mire a többiek kérték az őrmestert, hagyja abba hasztalan erőlködését, inkább igyamak. Stupariu azonban — kissé ittas lévén — malkacsul ragaszkodott ahhoz, hogy elstíti a revolvert, amelyet ezuttal Riesz Vilmos mellének szegezett és tréfás hangon mondogta:

— Na most lelőlek!

Riesz Vilmost annyira felingerelte az őrmester ostoba játéka, hogy ráugrott Stupariura és erőszakkal akarta kezéből kicsavarni a revolvert, amely a dulakodás közben aztán tényleg el is sült. A golyó Riesz Vilmos szívét furta keresztül és a fiatal kereskedő véresen, holtan vágódott el a vendéglő padlóján. A szomorú csermői tragédia ügyében legközelebb márt megtartják a főtárgyalást.

Ludendorff megnősült.

Ma volt Ludendorff tábornok esküvője Matilde von Chemnitz irónővel.

Berlinből jelentik: Az Acht Uhr Abendblatt müncheni jelentése szerint ma délelőtt folyt el a tutingi anyakönyvi hivatalban Ludendorff tábornok és Matilde von Chemnitz, az ismert irónő polgári esküvője. Chemnitz asszony, aki eddig már két férjétől vált el, két iskolaköteles korban lévő gyermekét visz e házasságba. Ludendorff tábornok mindkét fiúnak egy-egy motorbiciklit ajándékozott. Tanu Chemnitz asszony részéről nővére, Stahl asszony, az ismert orvosnő volt, míg Ludendorff tábornok tanuja Siry

nyugalmazott őrnagy, Ludendorff egykori hadsegéde volt, akinek nevét a Hitler-üggyel kapcsolatban annakidején sokat emlegették. Ludendorff tábornok és Siry őrnagy rohamsisakban és csukaszürke egyenruhában jelentek meg az esküvőn, míg a menyasszony világoszürke utazókosztűmöt és fehér kalapot viselt.

A polgári esküvő minden nagyobb ceremónia nélkül ment végbe s az „ifju pár“ az esküvő után azonnal az állomásra hajtatott, ahonnan Berlinbe utaztak nászutra.

Rádió-műsor.

— Csütörtök, szeptember 16. — Bécs—Graz. 11. 16.15. Zenekari hangverseny. — 20. A bécsi szimfonikusok hangversenye. Be-fejezősül könnyű esti zene. — Zágráb. 20.30. Kamarazene. — Róma. 17.30. Jazz-band. — 21.25. Ének és zenekari hangverseny.

Budapest. 9.30. 12. Hírek és közgazdaság. — 13. Időjárás és vizállás jelentés. — 15. Hírek és közgazdaság. — 16. Sz. Tüdös Klári; Divattudósítás. — 17. Idő-

járás és vizállás jelentés. 17.15. Az Operaház kamarazenekarának hangversenye Komor Vilmos vezényletével. Műsoron Suppé, Delibes, Csajkovszky, Saint-Saens és Moszkovszky. — 18.30. Póchy Blanka, a Magyar Színház tagjának szavalóestje. Műsora: Szabó Lőrinc, Babits Mihály, Révész Béla, Nadányi Zoltán és Ady Endre. — 19. Relle Pál író felolvasása: „Hogy készül az újság?“ — 20.15. A „Piros bugyellár“ népszínmű előadása. Bevezető beszédet Freiszberger Gyula író mond.

H I R E K.

Sakk-klub Aradon.

Vasárnap lesz az alakuló ülése. (Saját tudósítónktól.) A sakkjáték már régebbi idő óta hódít Aradon és mind többen játszóknak már ezt a kétségtelenül szép játékot. A sakkozók nemrég elhatározták, hogy klubban tömörülnek össze és tervüket most meg is valósítják. Hetek óta dolgozik Arad legismertebb sakkozójából összeállított alapítóbizottság és már igen sokan jelentkeztek a klubban való felvételre. Vasárnap, szeptember 19-én tartja meg az új aradi sakk-klub alakuló közgyűlését az aradi Dácia-kávéház külön termében. A klub alapítói ezután is felhívják azokat, akik már jelentkeztek felvételre és azokat is, akik be akarnak lépni, hogy a gyűlésen jelenjenek meg. Az alakuló közgyűlés tárgysorozata: 1. A megalakulás kimondása. 2. Az alapszabályok megállapítása. 3. A tisztikar és választmány megválasztása. 4. Indítványok. A klub alapítói közlik még, hogy naponta délután 5—8-ig jelentkezhetnek a belépni óhajtó tagok a Dácia-kávéházban jelenlévő tagoknál.

— Milyen idő várható? A Meteorológiai Intézet jelenti: Az északi depresszió továbbvonult keletnek. Közép-Európa felett a légnyomás megnövekedett. Nyugat-Európában légnyomási maximum van. Nagybritannia nyugati partvidékén, valamint az északi és a Keleti tenger környezetében esős, szeles és hűvös idő uralkodik. A nyugatról terjeszkedő hőszelvény egész Közép-Európában és a Balti tenger keleti partvidékén is érezhető hatását. Dél- és Kelet-Európában még száraz és meleg idő uralkodik. Prognózis: Száraz és mérsékelt meleg idő várható.

— Olaszországba hívják a királyi párt. Bucurestiből jelenti: A Cuvantul jelentése szerint Badoglio tábornok vezetésével közelebről egy olasz hivatalos küldöttség érkezik Bucurestibe, hogy a királyi párt Olaszországba meghívja.

— Aradi küldöttek a közigazgatási kongresszuson. Megirtuk, hogy szeptember 18-án Clujon közigazgatási értekezletre gyűlnek össze a romániai városok polgármesterei és megyék alispánjai. Az értekezleten megvitatják a közigazgatási törvény ama pontjait, amelyek módosításra szorulnak. Ma előzetes értekezlet volt Aradon dr. Angel István interimár bizottsági elnök vezetésével, amelyen a szolgálati főnökök megbeszéltek Arad állásfoglalását. Az értekezleten leszárt tapasztalatokat memorandumban foglalják össze. Az értekezletre Aradról dr. Lázár Agoston alispán és dr. Angel István eltökélt utaznak.

— Újból tárgyal a román-orosz vegyes-bizottság. Bucurestiből jelenti: A román-orosz vegyes-bizottság legközelebbi ülését októberben tartja orosz területen. Mogtrilev mellett. A román bizottság tagjai: Jovanovici tábornok, Zacharia és Husarescu sziguranca inspektorok, Jonescu, a kisenevi törvényszék elnöke és a határőrségek delegátusa.

— Őszi idényre férfi és női szövetség választásában olcsón beszerezhető Strasser cégnél Aradon,

Békebeszédet mondott Genfben a külügyminiszter.

Harcok Románia népszövetségi tagsága körül.

(Genf, szeptember 15.) Magánjelentések szerint népszövetségi körök arra igyekeznek rábírní a román delegációt, hogy egy évre szóló megválasztást fogadjon el a népszövetségi tanácsban, nem pedig három évi mandátumot, mint ahogy eredetileg tervezve volt. A román delegáció azonban ragaszkodik az eredeti megállapodáshoz. Briand és Chamberlain pénteken hazautaznak; a francia delegáció vezetését Paul Boncour veszi át.

A Népszövetség tegnapi ülésén Mitilneu külügyminiszter hosszabb beszédet mondott. — Kifejezést adott Románia megerokonszenvének és hűségének a Népliga iránt. Nem akar konvencionális frázisokat használni, de mélyen átértézt meggyőződés-

nek ad kifejezést, amikor kijelenti, hogy Románia a békeszerződéseket és a kötelezettségeket respektáló békét óhajtja és a Népszövetséget tekinti a legjobb eszköznek az általános kibékítéshez. Kifejezést ad annak a reményének, hogy visszatérnek a Népszövetségbe azok az államok, amelyek eltávoztak és tagjai lesznek azok is, amelyek még hiányoznak. A külügyminiszter ezekkel a szavakkal fejezte be beszédét: — Ezenmel ünnepélyesen meggyászol megismétlem, hogy Románia jelenlegi határainak keretében kész bármikor biztonsági szerződést kötni a meg nem támadás elve alapján bármely szomszédjával, kivétel nélkül. Mitilneu beszéde mély hatást keltett és azt lelkesen megtapsolták.

A temesvári gyors

karamboljának új részletei.

Hogy történt a szerencsétlenség. — A halottak és sebesültek.

(Bucuresti, szept. 15). Hirt adunk arról a megrendítő vasuti szerencsétlenségről, amely a Bucuresti-hez közeli Contesti állomáson történt. Mint elsőnek érkezett távirati jelentések alapján közöltük, a 101-es számú Temesvár-Bucuresti között közlekedő gyorsvonat vasárnap reggel fél kilenc órákon összeütközött a Bucuresti felől jövő 132-es számú személyvonattal. A borzalmas karambol részleteiről ma az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

— A Bucuresti-Temesvár között közlekedő 101-es számú gyorsvonat vasárnap reggel 8 óra 55 perckor Contesti állomáson átbogva a váltóknál összeütközött a vele szemben jövő és Campolungról indított 132-es számú személyvonattal. Az összeütközés borzalmas ereje következtében sok sebesülés, hat haláleset történt és több vasuti kocsit teljesen szétzúzódott. A vizsgálat megindult.

Este érkezett jelentések szerint a vizsgálat megállapította, hogy a contesti-i forgalmi tiszt az utolsó pillanatban le akarta állítani az állomáson csak keresztül robbogó gyorsvonatot, azonban ehhez már nem volt elég ideje. A mozdonyvezető, aki észrevette a forgalmi tiszt intégetését és látta a szembejövő személyvonatot is, szintén megkísérelte megállítani

— Eryhü! a numerus clausus Magyarországon. Budapestről táviratozzák: Gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter az egyetemi beiratkozások előtt közvetlenül két rendelettel is lényegében enyhítette a numerus clausus törvényének végrehajtását. Eddig a kikeresztelkedett zsidókat is a zsidók kontingensébe vették fel és most az új rendelet a keresztényekhez véteit őket, minek következtében több zsidó iratkozhat be. A miniszter eddig minden fakultáson felvételi kontingenszt állapított meg, de zsidó hallgatót azért csak a ténylegesen felvettek százalékos arányában engedték beiratkozni. Ezután bármennyien is iratkoznak be ténylegesen, a zsi-

a vonatot, de a fék nem működött és a katasztrófa a következő pillanatban már bekövetkezett. A vizsgálat megállapítása szerint az összeütközést hibás váltóállítás okozta.

A karambol a gyorsvonatnak csak a mozdonyát és a két utána következő podgyász- és személyzeti kocsiját rongálta meg, míg a személyszállító vagonok teljesen sértetlenül maradtak. Annál nagyobb volt a pusztulás a személyvonatonál, amelynek ugyszólván az egész szerelvénye tönkrement. Az összeütközés következtében hat haláleset, öt súlyos és tizenkilenc könnyebb sebesülés történt. A személyvonat utasai jobbra szegény munkásemberek voltak. A személyvonat csodálatosképpen sértetlenül maradt mozdonyvezetője megszökött. A sebesülteket a campolungi kórházba szállították be. — A hivatalos jelentés szerint az összeütközés halottai között vannak Nita Ilie a személyvonat fűtője, Stan Ionescu Patrascu erdőőr, Pandeale Vasilie dimbovitai állomási portás, Ion Gheorghe munkás, Pavel Tarcanu postatiszt viselő. Ma reggel a kórházban meghalt Buica Patrascu, Patrascu erdőőr leánya is, akinek a mellét zúzta be az egyik kocsit korlátja. Tarcanu postatiszt felesége ugyan csak a súlyos sebesültek között van.

dókat a miniszter által megállapított kontingens után veszik fel. Példának okáért, ha a kontingens száz, de csak negyven beiratkozó van, akkor ezentúl a zsidók százalékát nem a negyven után számítják, mint eddig, hanem száz után.

Szentpéternyé — Gazdag iskolai könyvek Aradon tanítóknak engedelményel kaphatók. Iskolaszervekéskedésben Arad, Bul. 179. Ferdiaend No. 21.

— Költözködik az aradi katolikus kör. Az aradi Katolikus Kör, Arad egyik legnépszerűbb és legtekintélyesebb társadalmi egyesülése a napokban kezdi meg költözését a Winkler-házból, ahol már szüknek bizonyultak a klubhelyiségek. A

ház nemrégiben cserélt gazdát és a kényesítő körülmények is hozzájárultak ahhoz, hogy a kör új helyiség után nézzen, amely megfelelőbb is legyen, mint amelyben ezendőkön keresztül volt az egyesület. A Kör új helyiségei a katolikus internátusnak a Nicu Filipescu (Florian) uccában levő épületében lesznek és minden valószínűség szerint a jövő héttől már a szokásos összejöveteleket is ott fogják megtartani.

Meghülésnél, náthánál, torokfájásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanórok véleménye szerint a Ferenc József viz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Felemelték a tanoncotthon ellátási díját. Az interimár bizottság mai ülésén a tanoncotthon ellátási díját tárgyalta és az előző referendaja alapján elhatározta, hogy az ellátási díjat havi 400 lejről 500-ra emeli fel. Egyben helyben hagyta a referens által felolvasott érendet is.

— Október 18-ára tüzték ki Justh Iván pörének tárgyalását. Bernből jelenti: Justh Iván magyar újságíró, Bethlen István gróf magyar miniszterelnök merénylőjének ügyében a tárgyalást véglegesen okt. 18-ára, hétfőn délelőtre tüzték ki. A tárgyalás Genfben lesz és előreláthatólag 2—3 napig tart.

Hollós Vacuum Cleaner
Arad, Str. Baritru 39. (Rákóczy-u.) Telefon 613.

— Husz éves püspöki jubileum. A szatmári egyházmegye szeptember 30-án nagy ünnepséggel közepetie üli meg dr. Boromissza Tibor szatmári rom. kat. megyéspüspök püspökségének husz éves évfordulóját.

— Halálozás. Özv. Einvag Jánosné f. hó 15-én 76 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 17-én délután 4 órakor lesz Bercsenyi Miklósu. 33. számú házból a helyi felső temetőben.

GROSS és RENDY
modern uriszabósága
Arad, új Neuman-ház.

— Nemzetközi szabadkőműves kongresszus. Berlinből táviratozzák: A három napig tartott nemzetközi szabadkőműves kongresszus ma véget ért. A német és a francia páholyok nagymesterei ígéretet tettek, hogy mindent elkövetnek a két nép együttműködése érdekében.

— Gyilkos vihar. Berlinből táviratozzák: Frankfurt fölött ma óriási vihar vonult el és a környéken levő falvak közül a villámok kettőt felgyújtottak. Három ember meghalt. Az órákig tartott felhőszakadás erősen megduzzasztotta Pomeránia vizeit.

— H. Sziklay Gizl táncitanárnő tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 21-én a Str. Cercetasilor No. 7. (Szt. Pál-uccai) tánctermében megkezd. Megnyitó táncestély szeptember 19-én, vasárnap este. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás ugyanott bármely időben.

Themes tánciskolájában a tan-
brák ma, csütörtökön kezdődnek.

NŐI- ÉS LEANYKA TÉLIK ABATOKAT

művészet

ma olcsón árulni, de aki most szorí-
be szükségletét, az órási kedvezményt kap.

Menczer Oszkár

női confection áruhaza
Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 49. sz.,
a volt Széchenyi malom mellett. 16782

Meghívó. Az aradi „Juno”
vadásztársaság folyó évi szeptember
hó 24-én délután 5 órakor tartja ez
évi rendes közgyűlést a Kereske-
elmi és Iparkamara kis üléstermé-
ben. Tekintettel a napirenden sze-
replő fontos kérdésekre, kérjük a
tagok feltétlen és pontos megjelené-
sét. Elnökség.

Szünetel a vizsgálat. Ér-
tesítjük a t. közönséget, hogy f. hó
16-án, csütörtökön este 10-12
óraig csőtörés javítása miatt szüne-
tel a vizsgálat a Bulv. Regina
Maria és Bulv. Regele Ferdinand
uccák jobb oldalán, a Str. Moise
Nicoară uccától az evangélikus tem-
plomig.

Gyermekköcsök, gyermekszékék
rendkívüli nagy választékban, le-
csúszóban Hegedűs Gyula cégnél
Aradon.

Francia, angol könyvek Kerpelnél.
Müttermüller zenetanárnál tan-
ítás október elsején kezdődik.

MOZI.

Az aradi marosparti mozgó-
színházban májól kezdve „Tokio-Si-
rene” címen nagyszabású film ke-
szül vetítésre. Ez a gyönyörű film
eredeti japán felvételek alapján ké-
szült és különös érdekessége, hogy
kizárólag japán művészek játszanak
 benne, a főszerepben a leghíresebb
 japán művésznő: Hayakowa Jesi. Az
 előadás este negyed 10 órakor kez-
 dődik.

A „Schellenberg testvérek”, az
 aradi Apolló slágerfilmje, amely
 Conrad Veidt művészetének egy új,
 pompás csappját jelenti. Mellette
 azonban Lil Dagover ragyogó ala-
 kítása és rendkívül érdekes, ezer
 színben pompázó egyénisége uralja
 a filmtörténetet. Nagystílusú és feno-
 menális nő Lil Dagover, akiben
 szépség, nőiség és közvetlenség a
 legértékesebb formában egyesül.
 Szenzációs esemény Conrad Veidt,
 Lil Dagover és Laine Haid együtte-
 se, amely utolérhetetlenül érzékelteti
 meg az idegfeszítő dráma minden
 momentumát. Felejthetetlenül izgal-
 mas az a jelenet, amikor egy bál fo-
 rgatagában fojtja meg a hűtlen asz-
 szonyt, Lil Dagover Conrad Veidt.
 Az előadások 5, 7 és 9 órakor kez-
 dődnek.

A „Postáskisasszony” pénte-
 kig marad az aradi Uránia műsorán
 Egy telefonos kisasszony vonzó ér-
 tekességgel megrajzolt magasbaive-
 lő karrierjét adja ez a film. Megha-
 tóan érdekes és izgalmas a filmnek
 minden jelenete. A szép és fiatal lány
 sok-sok küzdelem és kaland után jut
 el a céljához, amíg végre dús gaz-
 dag bárónő lesz belőle. A nagyszerűen
 megcsinált film állandóan zsu-
 folt házak mellett kerül vetítésre. Az
 előadások fél 5, fél 8 és 9 órakor
 kezdődnek.

Jön! Rodolpho Valentino utol-
 ső filmje. „Figaró öfelseje.”

Aradiak zarándokutja Olaszországba

Szeptember 27-én indul Aradról a zarándoklat Assisiba.

(Saját tudósítónktól.) Szeptem-
ber 27-én indul utnak Aradról
Olaszországba az a zarándokcsa-
pat, amely részt fog venni Assisii
Szent Ferenc halálának hétszáz
éves jubileuma alkalmából rende-
zendő ünnepeken, de megtekint-
tik mindazokat a helyeket is, me-
lyeket az 1925-ös szentév zarán-
doklat végiglátogattak. A zarán-
dok Budapestre és Adelsbergre
keresztül utaznak Velencéba, majd
Bolognára, Firenzébe, a Verba he-
gyét, Assisit, Rómát és Padovát
keresik fel, végül pedig Trieszten
és Budapesten keresztül térnek
vissza Aradra. A zarándokokat
dr. Wild Endre és dr. Monay Fe-
renc aradi minorita-szerzetesek
vezetik, akik még mindig elfogad-
nak jelentkezéseket a rendkívül
kellemes körülmények között és
példátlannul olcsón rendezett za-
rándokutra. Halvanót dollárért,
tehát mintegy 13.000 leinek meg-
felelő összegért már részt lehet
venni a gyönyörű olaszországi
utazásban, amelynek résztvevői
szeptember 27-én, hétfőn reggel
indulnak el és október 12-én, ked-
den éjszaka érkeznek vissza
Aradra.

A zarándoklaton résztvesz
Kayser Lajos pápai prelátus, te-
mesvári kanonok, dr. Unterweger
Lóthar pápai kamarás Ujpecsről,
Pater Trefan Leonard ferencendi
tartományi főnök, Szilágyi M.
Dózsa a Katolikus Népszövetség
igazgatója és Szopos Sándor, a
kitünő festőművész is, aki tanul-
mányokat végez a tanulmányit

Olaszországban tervezték a Mussolini-merényletet

A nyomozás legújabb szenzációja. — Ferdinánd király
üdvözölte az olasz diktátort.

(Róma, szeptember 15.) A Mus-
solini miniszterelnök ellen elköve-
tett merénylet ügyében beveze-
tett vizsgálat állítólag igen meg-
lepő eredménnyel végződött, mert
megállapították, hogy a merény-
letet Olaszországban készítették
elő. A rendőrség a carrarai tarto-
mányban hatvan kommunistát tar-
toztatott le, akik az ottani keres-
kedelmi kamara Marseillebe emig-
rált főtákarának vezetése alatt
állottak. A társaságnak a merény-
let sikere esetén Marseilleben kel-
lett volna összeülnie. Rómában a
letartóztatott anarchisták és kom-
munisták száma háromszáztízre
emelkedett, akik fölött valószínű-
leg október 10-én ítél a haditör-
vényeszek.

Október első napjaiban a kama-
ra és a szenátus elfogadják a ha-
lálbüntetés bevezetéséről szóló
törvényjavaslatot és így semmi
akadálya sem lesz a haláltörvény-
szék összeállításának, amely négy
a kormány által delegált bíróból
és az illetékes esküdtszéki elnök-
ből fog állani. Az ítéletet azután
golyóval hajtják végre. Egy másik
törvényjavaslatot is terjesztenek
be, amely szerint a kormány fel-
szólítására a külföldről haza nem
térő olasz állampolgár vagyonát
elkobozzák.

Legújabb római jelentés szerint
az elfogott anarchisták és kommu-
nisták száma 315-re emelkedett.
Párizsi jelentés szerint a francia

során. Az eddigi jelentések
szerint Aradról a következők
mennek Assisibe: Weil József
CFR. főfelügyelő, aki a minoriták
aradi kulturházának tervezője és
most a belső kiképzésre vonatko-
zóan folytat majd tanulmányokat,
Weil Józsefné, Auricht Sándorné,
Jakubovics József, Gruber Imre,
Fischer Terézia, Székely Irma,
Suciú Jánosné, Kettner Elza, Kö-
vér Erzsébet, Auster Ferdinand,
Harsányi Vince minoritarendi ház
főnök, Rigó Mariska és özvegy
Dulovics Makárné. Aradon csat-
lakoznak a zarándoktársasághoz
a kolozsvártak: Pater Német Gel-
lért, a Katolikus Világ szerkesz-
tője, Császár Pászka ferencendi
szerzetes, dr. Pap-Jánossy Béla,
a Hírnök szerkesztője, Keresztési
Sámuelné, Kírkosa Gyula és neje,
László Gabriella, László Rozália,
Schneider Erzsébet, dr. Vicsáné
Olga, valamint Noszkó Emma
Besztercéről, Pasnicu Adelina
Csikszeredáról, Schmidt Katalin
és Tüll Katalin Kisújszárló, Fischer
János Máramaroszigetről, új. Kí-
csid Géza Maroshévízről, dr.
Avéd Gergely és Császár Ilonka
Marosvásárhelyről, Fűrke Ferenc
Nagyjécsáról, Wild Gyula inér-
nök és neje Resicáról, Besser Ir-
ma és Bieber Erzsébet Temesvár-
ról, Schütz Miklós mérnök Vajda-
hunyadról, kívülök Bauer Berta-
lan minorita lelkész, Laczkó La-
jos, Reszler Szeferin és még való-
színűleg igen sokan, akik csak a
legközelebbi napokban jelennek be
résztvételi szándékukat.

lettek figyelmesek és látták, hogy
Wohland elmerül a habokban.
Azonnal csónakba ültek és a sze-
rencsüenség színhelyére eva-
tek, de két óras keresés is hiáb-
valónak bizonyult.

Betörőnek

nézett aradi kereskedő.

(Saját tudósítónktól.) Néhány
nappal ezelőtt távirat érkezett az
iratot a temesvári rendőrség kü-
dötte, amely értesítette az aradi
prefekturát, hogy egy Salamon
Miklós, alias Simon József nevű
betörő Temesvárról Arad felé me-
nekült. Kéri letartóztatását és
örizethevését, amíg az érte-
küldendő temesvári detektív-
át nem veszik. — A tá-
viratot kiadták foganatosítás vé-
gett, a nyomozó közegeknek s a
kutatás során azután kellemetlen
tévedés keletkezett.

A rendőrség a keresett betörő
helyett üzletében letartóztatta Si-
mon József Avram Jancu (Sza-
badság) téri fakereskedőt, bilincsel
tett rá és őrizetbe vette, míg a te-
mesváriak jelentkeznek érte. Két
napon keresztül tartották szoros
örizet alatt a kereskedőt, majd két
nap múlva jelentkezett Aradon a
temesvári rendőrség kiküldött de-
tektívje, aki csodálkozásának
adott kifejezést, amikor a „kera-
setri” foglyot meglátta. Nőnban
fényképet vett ugyanis elő, ösz-
szehasonlította a kereskedővel,
majd határozottan kijelentette,
hogy súlyos tévedés forog fenn,
mert az előtte álló fogoly nem a
keresett betörő. Természetesen a
kereskedőt azonnal sűrű bocsá-
natkérések közepette szabadlábra
helyezték, a nagy appartussal ku-
tatott betörő persze időközben el-
illant. Őt már nem sikerült meg-
fogni, sem az aradi rendőrségnek,
sem a temesváriaknak.

Az azonos névnek is megvan
maga története. Simon József az-
előtt vásárokról járt kereskedni és
hónapokkal ezelőtt egy vásár al-
kalmával az a kellemetlen dolog
történt vele, hogy ellopták tárcá-
ját, amelyben a pénzén kívül ösz-
szes okmányai voltak. Az akkori
feljelentés nem vezetett ered-
ményre, a tettest nem sikerült el-
fogni. Amint a következmények
mutatják, a zsebtolvajlás tettese
nem volt más, mint a most kö-
rözött betörő, aki az okmányokat
arra használta fel, hogy hamis né-
ven szerepelhesen. Így keletke-
zett aztán az a kellemetlen téve-
dés is, amelynek Simon József
lett az ártatlan áldozata, aki a
tárcája elvesztésén kívül most
még egy kellemesnek aligha mond-
ható emléket könyvelhet el Sala-
mon Miklós rovására: az elszen-
vedett kétnapos fogságot. A rend-
őrség pedig most kutatja a köz-
ben egéretat nyert betörőt, akinek
a kézrekerítésére azonban igen
kevés a remény.

Művészet.

Paál Albert ismert nevű aradi
festőművész, külföldre való utazása
előtt Aradon rendez egy kollektív
képzőművészeti kiállítást, amely szept
16-án nyit-
lik meg és csak szept 28-ig lesz
nyitva.

Nagy Géza fényképész műterme
Arad, Bul. Reg. Maria 8. Meryház-
zal szemben.

A Dunába fult

a pesti francia attacé titkára.

Budapest. Ma délután 4 órakor
Wohland János, a budapesti fran-
cia követség kereskedelmi attasé-
jának titkára fürdés közben a Du-
nába fult. A huszonhat eszben-
dős titkár egy hölgy és egy ba-
rátja társaságában csónakkirándu-
lásra indult a Dunán a szentend-
rei szigetre. A hölgy és a barát
a szigeten ebédkészítéshez látott,
míg Wohland a Dunába ugrott,
hogy megfürödjön. A titkár mesz-
szire beuszott a Dunába, amikor
parton maradt társai kiáltozásra

Az epemegbetegedéseket operatív beavatkozással kell gyógyítani

A magyar sebésztársaság kongresszusa.

Budapesten e hó 9—11-ig folyt a magyar sebésztársaság XIII. nagygyűlése a II. sz. sebészeti klinika tantermében, amelyen nemcsak Magyarország, de a környező államok számos sebészorvosa vett részt. A kongresszus napirendjén két vitakérdés szerepelt, amelyek mindegyike közérdekű fontosságú. Az egyik az epehólyagnak és epeutaknak sebészete, a másik pedig a proteinterápia volt.

Az első vitakérdés a Kongresszus első napját csaknem teljesen igénybe vette. Előadói Schütz János dr. kórházi főorvos, belgyógyász és Borszék Károly dr. egyetemi tanár, sebész voltak. A vitában a sebész és belgyógyász orvosok kiválósággal vettek részt. A sebészek részéről Verebely, Hüttl, Manninger, Elischer, Neuber, Fischer Aladár, Genersich, Mutschenbacher, Róna Dezső szölköztek hozzá, míg a belgyógyászati álláspontot Csiky József debreceni egyetemi tanár, Bencze és Benedikt professzorok ismertették. A terjedelmes és minden részletre kiterjedő vitaközlés után az az egységes álláspont alakult ki, hogy

az epemegbetegedést a pontos diagnózis megállapítása után — épúgy mint a vakbélgyuladást — azonnal meg kell operálni.

Ennek az álláspontnak nagy jelentősége van a gyakorlati orvostudomány szempontjából. Eddig ugyanis a belgyógyászok és sebészek között nem volt egységes álláspont kialakulva és a belgyógyászok csak akkor operálták betegeiket, ha a belgyógyászati kezelés csődöt mondott. Ezáltal azonban az operáció eredményel romlottak, mert ilyenkor az epemegbetegedés rendszerint már súlyosabb szövődmények társultak, amelyek a műtétet megnehezítették és kihatásait rontották. A belgyógyászati kezelés nem tudja az epemegbetegedéseket meggyógyítani, legfeljebb a tüneteket (fájdalom, sárgaság stb.) szünteti ideig-óráig meg. Végleges eredményt csak a köveknek és a köveket tartalmazó epehólyagnak sebesztésével lehet elérni. Az évtizedeken keresztül alkalmazott karlsbadi kurák, olajkurák és hasonló gyógykezelések jogosságát ma már a belgyógyászok sem fogadják el.

Ennek a kétségen kívül nagy jelentőségű eredmények eléréséhez a sebészeti technika nagy fejlettsége vezetett. Ma már az egyszerű epehólyageltávolítás csaknem teljesen veszélytelen műtét, amelyből a szervezetnek semmi kára nem származik, ha korán, kellő időben végezzük. Ez nem jelenti még azt, hogy mindjárt az első roham után operáltassuk meg a beteget, de ismétlődő esetekben ne várjunk a műtétet sokáig. A korai beavatkozás javítja a műtét esélyeket, a halálozás jelentéktelen. — Az epemegbetegedések esélyeit nagyban javította az a körülmény is, hogy a műtét

helyi érzéstelenítésben végezzük és nem szükséges hozzá a hosszú ideig tartó narkózis.

Az itt ismertetett felfogás helyességét az említett hozzászólók sok ezer betegen végzett műtét eredményeik alapján fogadták el.

A kongresszus második vitakérdése

a proteinterápia

volt. Ez az új gyógy mód az utóbbi években nagymérvű alkalmazást nyert és lényege abban áll, hogy bizonyos fehérjéket és nem fehérjéket tartalmazó anyagokat a szervezetbe való befecskendezésével a legkülönbözőbb kórfolyamatokat jelentékenyen és kedvezően tudjuk befolyásolni. A kérdés előadója: Rusznyák István dr. belgyógyász, a Korányi-klinika asszisztense és Novák István dr. sebész, az elhunyt Kuzmik professzor asszisztense voltak. A vitakérdéssel kapcsolatosan Manninger és Dollinger Béla professzorok, Loesel és Strelinger asszisztensek szölköztek fel. A vita folyamán az az álláspont alakult ki, hogy az ilyen anyagokkal elért eredmények kedvezőek és biztatóak és bár hatás módjuk magyarázatában feltevésekre vagyunk utalva, mégis kiterjedt alkalmazásuk jogosult. A továbbiakban az adagolások mennyisége és időpontjának pontos megállapítása szükséges. A proteinterápiát a belgyógyászatban az összes fertőző betegségeknél, gyomorfekélynél, izületi gyulladásoknál, a sebészeten a legkülönbözőbb genyes folyamatok gyógyításánál, sőt tuberculozisonál is alkalmazzuk.

A vitakérdéseken kívül 68 előadás és 17 betegbemutató volt a kongresszuson, amelyek leginkább ritkábban előforduló esetek bemutatására s ismertetésére szölköztek. A gazdag programból kiemelkedett Bakay professzor előadása a rekeszizom erőművi sérüléséről és a gümös gerincoszlop melletti tályogok kezeléséről. Ertl plasztikus műtéteiről tartott előadása, Hüttl Hümér professzor ismertetése három esetéről, amikor a hasfalban látszólag minden ok nélkül hatalmas vérömleny lépett fel.

A kongresszus végén a jövő évre elnöknek Szigety Gyula kaposvári főorvost választották meg, majd az igazgatótanács megállapította a jövő évi nagygyűlés vitakérdéseit, amelyek a következők lesznek: I. A konstitúció a sebészeten. Előadója Verebely tanár. II. A vérátömlesztés. Kubányi dr. előadásában. III. A sebészeti tuberkulózis kezelése. Referálók: Genersich dr. és Horváth Mihály. Mindmennyi fontos, aktuális és megoldásra váró probléma, amelyek a hatalmasan fejlődő sebészeten további előhaladását nagy mértékben fogják előmozdítani.

Dr. Ujhelyi József.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Romul Giurgiu.

Felfedezték Rodolpho Valentino alteregóját.

Fedák Sári talált rája egy budapesti ifjuban.
A híres primadonna moziszinésznőnek készült.

(Budapest, szeptember 15.) Az egész filmvilág még mindig annak a tragikus esethez hatása alatt áll, amely örökre elrántotta Rodolpho Valentint a felvevőgép elől. Hollywoodban, ebben az amerikai filmvárosban s az egész világon kutatás indult meg annak a filmszinésznőnek a felkeresésére, aki helyettesíthetné a korán elhunyt fiatal művészt. A világszerette keresett pót-Valentint most felfedezte Fedák Sári Budapesten. Az illető Mindszenty Tibor, Horváth Nándornak, az ismert Löwenstein cég tulajdonosának sógora. Mindszenty Tibor a háboruban tüzértiszt volt és számos kitüntetést szerzett. Bátyja Mindszenty Árpád sorhajóhadnagy volt, egyike a monarchia legkitünőbb repülőtisztjének és aki két évvel ezelőtt — mint emlékeztetés — agyonlőtte magát.

Fedák Sári mint szenvedélyes sportoló ismerkedett meg Mindszenty Tiborral. A művésznőnek, akinek alkalma volt Valentint személyesen látni Amerikában, azonnal feltűnt a csodálatos hasonlóság. Megismerkedett a fia talemberrel és nyomban megállapította, hogy külseje, testtartása, arca és egész lénye megdöbbentően hű mása Valentinnak. Fedák Sári azonban nem elégedett meg saját impresszióival, hanem fényképeket készíttetett Mindszentyről és a felvételeket összehasonlítva az eredeti Valentino-képekkel. A képeket egész sereg művésznőnek megmutatta és Mindszenty Tibor képét senki sem tudta megkülönböztetni Valentino arcképétől. Ez a siker annyira felbuzdította Fedák Sárít, hogy komolyabb lépéseket tesz, hogy Mindszenty hamarosan betanuljon a filmmesterségbe.

Fedákot mindeddig nem igen érdekelte a film, több külföldi filmgyártótól kapott már ajánlatot egy-egy parádés szerepének filmen való eljátszására. De Fedák

hü maradt a színpadhoz és az ajánlatokra elutasító válaszokat adott. Addig-addig üldözte azonban a film ördöge, míg a művésznő nem tudott ellentálni a kísértéseknek és a napokban magához kérte az UFA filmszínházak budapesti vezetőjét, akivel komoly tárgyalásokba kezdett. A színházak tájékán érthető ijedséggel értesültek Fedák új tervéről, amely esetleg azt jelenti, hogy jó időre búcsút mond a színpadnak. Fedák már elhatározott terve, hogy Hollywoodba megy és ott tökéletesíti magát a filmjátszásban, egyben Mindszenty Tibort, Rodolpho Valentino alteregóját, filmszínészsé képezeti ki.

Nyelvtanok-szótárak-hangjegyek
iskolai célra Sándor Ferencnél.

Véget ért a nyári szünet az aradi törvényszéken.

Teljes iramban kezdődtek meg ma a tárgyalások.

(Saját tudósítónktól.) Nyolc heti szünet után ma ismét benépesültek az aradi törvényszéki palota folyosói. Izgatott emberek: vádlók és vádlottak, fel- és alperesek, tanúk, ügyvédek, börtönőrök és kíváncsiak rajai sűrűgtek, tévováltak az echó félhomályban s a közbe-közbe kinyílt tárgyaló-termek ajtaján fekete taláros, komoly tekintetű bírák tűntek elő. A mai nappal megszűnt a nyári szünet a törvényszéken és újból megkezdődött a normális munka. És a tárgyalások és főtárgyalások érdekes és szürke jelenetei során újra megdöbbentően szomorú emberi gazságok, fájoan rut igazságtalanságok felett ítél Justicia asszony.

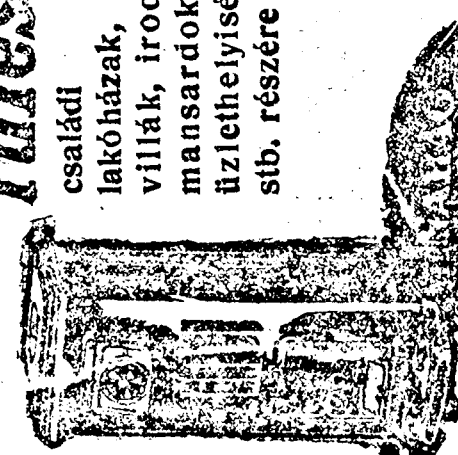
Az aradi törvényszék első és második szekciójában kisebb büntetések, míg a harmadik szekcióban polgári felelősségi ügyek kerültek ma tárgyalásra. Erdemleges elintézés, ítélet azonban egy szekcióban sem történt. Még nyári, szüneti volt a hangulat: elhalasztották az ítéletek kihirdetését.

Alantakarékusabb
fűtés

Lengyel

és

Selényi

családi lakóházak, villák, irodák, mansardok, üzlethelyiségek, stb. részére!

Tervezik és kivitelezik:

Cluj,

mérés, közp. fűtési vállalkozók

Caica Victoriei 8. sz. 5480

Sucursala:

Timisoara,

Bul. Mihai Viteazul 7.

KÖZGAZDASÁG.

Crszagos akció a vállalati kormánybiztosok ellen A gazdasági körök egyhangu tiltakozása.

(Saját tudósítónktól.) A kormánybiztosok kinevezésének hire — mint tegnap jelentettük — pénzügyi, ipari és kereskedelmi körökben óriási megdöbbenést keltett. Az izgalmat fokozta, hogy a kormánybiztosok hatáskörét egyáltalán nem korvonalazta a rendelet és így attól tartanak, hogy azok bele fognak szólni a bankok és iparvállalatok ügymenetébe és korlátozni fogják a termelést és az értékesítést. Manolescu pénzügyi államtitkár kolozsvári utja is ezzel a kérdéssel áll összefüggésben. Az államtitkár hétfőn délután résztvesz a munkaadók és gyáriparosok szövetségének ankétjén, amely kizárólag a kormánybiztosok kinevezésének ügyét fogja tárgyalni. Manolescu hétfőn este utazik el Kolozsvárról.

Közgazdasági körökben általános az a vélemény, hogy a kormány a legrosszabb időben követte el ezt a lépést, miután tudvalevőleg ebben a pillanatban úgy az állam, mint a magánosok részéről nagyszabású kölcsöntárgyalások folynak a külfölddel, amely a kormánybiztosok kinevezését esetleg kedvezőtlenül fogadja. De valószínűleg kihatással lesz ez a belföldi piacra is, mert előrelátható, hogy senki sem fekteti tőkét olyan vállalatba, amelyet kormánybiztosok vezetnek.

A nagyiparosok és munkaadók szövetségének kolozsvári tagozata nagyszabású országos akciót indít a kormánybiztosok kinevezések visszavonása érdekében. A mozgalomban résztvesznek a bankszindikátus, kereskedelmi és iparkamarák, valamint a nagyobb iparvállalatok képviselői.

Zürichben 2.62.50, Párisban 17.50 a lej.

Helyi valuták. (Szeptember 15.) **Áru:** Márka 47, dollár 199, angol font 965, francia frank 5.75, lira 7.20, cseh korona 5.90, magyar korona 355, dinár 3.40, osztrák schilling 82, svájci frank 37. **Pénz:** Márka 46, dollár 197, angol font 955, francia frank 5.60, lira 7, cseh korona 5.75, magyar korona 365, dinár 3.30, osztrák schilling 27.50, svájci frank 36. **Kifizetések:** Berlin 47.55, Amsterdam 80.10, Newyork 199, London 970, Páris 5.78, Milánó 7.28, Prága 5.92, Budapest 356, Belgrád 3.54, Bécs 28.18, Zürich 38.55.

Zürichi tőzsdeárak. (Szeptember 15.) Berlin 123.15, Amsterdam 207.40, Newyork 517.18.75, London 2511, Páris 14.75, Milánó 18.55, Prága 15.32.50, Budapest 72.50, Belgrád 9.15, **Bucuresti** 2.62.50, Varsó 58.50, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember 15.) Berlin 123.15, Amsterdam 207.40, Newyork 517.25, London 2511.50, Páris 14.77.50, Milánó 18.65, Prága 15.32.50, Budapest 72.50, Belgrád 9.15, **Bucuresti** 2.62.50, Varsó 58, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember 15.) **Valuták:** Napoleon 850, márka 47, leva 1.50, török lira 1.08, francia frank 5.95, angol font 970, svájci frank 38, lira 7.40, drachma 2.30, dinár 3.50, dollár 200, lengyel zloty 21, osztrák schilling 29, magyar korona 29, cseh korona 5.80. **Devizák:** Páris 5.74, Berlin 47.80, London 965, Newyork 199, Milánó 7.23, Zürich 38.50, Bécs 28.30.

Nemesfémek ára. Budapestről jelentik: A budapesti nemesfém-piacon ezüst egykoronás 5.7, két-koronás 11.4, forintos 15.2, ezüst öt-koronás 29.8 ezer korona. — Arany tiz-koronás 144, husz-koronás 288, dukát arany 168 ezer korona. Ezüst, 950-es finomsága,

RADIO

LUNGSRAM

a legjobb audioncső!
Minden szaküzletben kapható!

Brutario LYA kenyérsütőde
Arad, Str. Cercetasiilor 5. (Szent Pál-ucca) volt Tóth István-féle helyen. Gyárt mindenemű süteményt, valamint fehér- és töl barna kenyert. **Speciális komlóskenyér.** Idegen sütés mindennap reggel 8 órától. **Viszonzóknak árkedvezmény!** Szives pártfogást kér: **Berovits Daniel.**

Házvezetőknök
menne itt álligens Áru urleány magányos idősebb urhoz. Leveleket „Arvaska” jelekre 5605 az Aradi Közlöny kiadójába kérem leadni.

Ki akar érettségizni?
Osszevont magánvizsgát tenni?
Teljes anyagi felelősséggel előkészít a **BOROSS-GARDOS TANITVEZET** BUDAPEST, Rákóczi-ut 57/a. Internátus.

Sürgősen eladó!
Előszoba szekrény tükörrel és fal 15000 lej, ebédli cseresznye tükörrel 25000 lej, háló tükörös szekrényekkel, amerikai sodronnyal, dupla matraccal 25000 lej, különálló vaságy amerikai sodronnyal, matraccal 5000 lej, divány 3000 lej, ágancsok, képek, csillárok Arad. Str. dr. Romul Velicu 2. (Lipót-u.) Calvin-ucca sarok. 5599

Kálvin János-u. 3. sz. szép bérház
beépíthető telkekkel előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet a tulajdonosoknál.

Mézet veszek.
Pergetett, prima, tarlóvirágmézet nagyobb tételben KERESSEK.
Ajánlatok küldendők: **SZEGED (Hungária) Osztrovszky-ucca 4. szám.**
Alföldi Méhészet szerkesztősége. 5588

Ne kótvá-vegyélje el ho'miját!
Sokkal jobb árat kap érte, ha az „Aradi Közlöny” apróhirdetése között kínálja eladásra **Telefon: 151.**

Pensionat für junge Mädchen
Wien, XIII., Auhofstrasse 78a.
In eigener Villa, Vorzügliche Erziehung, Erstklassige Lehrkräfte, Sprach u. Musikunterricht, Gute Verpflegung, Referenzen und Prospekte durch die Direktion.

Friss hal érkezett
(HARCSA és PONTY)
ROSENBACH-hoz
Arad, P. Plevnel 5. (Zsidótemplom épületében)

Eladó:
1 drb. 1500 kg. hidmérleg hitelmentes, teljesen jókarban, százados rendszer.
Benkő lakatos Arad,
S. E. Teodoru No. 3. (Heim Domokos-u.)

România Ministerul Finantelor
Directiunea Generală a Vămilor
Vama Arad.
No. 7839. ANUNT.

Pe această cale se aduce la cunoștința D-lor comercianți din Arad că, Biuroul de Expediție Postală, concesiionat, ce lucrează pe lângă Vama Arad, nu dispune de capital să poată achita taxele vamale pentru mărfurile ce i se dau spre vămuire, din care cauză provin întârzieri, iar mărfurile stau în magaziele vămii.

Pentru a evita întârzierile cum și plata magazinajului, care azi e de 3 lei pe zi, D-nii comercianți sunt rugați ca, cei mult după două zile de la predarea frachetelor poștale spre vămuirea coletelor, să trimită suma necesară cu care să se achite drepturile vamale, pentru a intra imediat în posesia mărfii.

Pentru mărfurile cari se cere urgență, odată cu predarea frachetelor să depună și suma de plată, pentru ca marfa să fie scoasă din vamă în aceeași zi.

Astăzi magazia vamală se găsește blocată, tocmai din cauza arătată mai sus, intrucât mărfurile sunt declarate și taxate și nu se așteaptă decât plata drepturilor vamale.

Deci ori ce întârziere revine asupra D-lor comercianți, deoarece Legea Generală a Vămilor, nu obligă pe expeditori decât la facerea formalităților de vămuire.

Tot odată rog pe D-nii Comercianți să nu achite alte taxe ca comision de vămuire, decât suma de lei 15 pentru un colet care conține un singur fel da marfă, lei 25 pentru un colet care conține două feluri de marfă și lei 40 pentru un colet care conține mai multe feluri de marfă, plus timbre și imprimare în sumă de lei 7.

Pe lângă aceste taxe se mai încasează de Biuroul de Expediție de fiecare colet lei 14 din care lei 5 plata transportului la magazin, aceasta în cazul când coletul e adus de biuroul de expediție, iar lei 9 se cuvine ca plată deschizătorilor ce lucrează pe lângă vamă, nefiind salariați.

Ori ce alte taxe ce se va pretinde în afară de plata drepturilor vamale, va fi reclamată pentru a se lua măsuri de îndreptare.

Arad la 15. Septembrie 1926.
5614 Seful Vămii Arad.

M. MALTRY párisi női szabó Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy Károly-u.) No. 4. Pontos munka! Készíti a legelegansabb bécsi és párisi női divatruhákat kostümöket és manteeukat. Pontos kiszolgálás

Figyelem!

A Str. Consistoriului **szücsáru Üzletem** most Arad, Str. Eminescu (Deak F.-u.) 15. sz. házában van; ahol minden e szakba vágó munkálatokat a **legelőcsőbb árért** elvállalok. — További szives pártfogást kér: **Zágony István.**

Üzletáthelyezés!

Értesitem a n. é. közönséget; hogy butorüzletemet Arad, Piata A. Iancu 10. sz. alá **helyeztem át.** Szives pártfogást kér:

Garai Károly
magazin de mobilie.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjlat szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 4 lej — benti vasárnap 5 lej. — Vasárnapon 8 lej, illetve 10 lej. — A vasárnapon kiadottakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig várunk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szögig hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűregét, amelyek tartalmánál fogva eredetileg aláhúzás nem közzétehető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. ***** Hirdetések telefon útján is tehetőek, telefon szám: 151. *****

Levelezés.

SZOLID leány, finom lelkű uriember állandó ismeretségét keresi. Kalandorok kinnéljenek. Levelet „Fehér lilium” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérem. 5622

Alkalmazás.

IRODATAKARITÁST vállalok. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5620

SZAKÁCSNÓ kerestetik 3 tagú családnak. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10379

KISASSZONYT keresek másfél éves kislányhoz. Bálán, Arad, Piata Luther 3. 10379

FŐZNI tudó mindenek, szobaleány mellé felvétetik. Arad, Str. Iosif Vulcan 6. (Kazinczy-u.) jobbra. 10379

IDŐSEBB urinőhöz megbízható nő kerestetik. Cím Arad, Tökölly-tér 2. 5616

FÜSZER, vasszakmában jártas segéd felvétetik. Zehe István, Siria. 5612

NEGYVEN éves, kereskedő özvegy házvezetőnői állást keres. Vidékre is megy. Cimeket „Özvegy” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5608

GYERMEKTELEN házaspárhoz jobb nő perfekül főző hosszabb bizonyítványokkal rendelkező, október 1-i belépésre felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5613

MOLNÁRSEGÉDET keresek azonnali belépésre. Frisch hengermalom Curtici. 5621

Vétel és eladás.

AUTOMOBILOK, különféle jó gyártmányok, önindító, villanyvilágítással, olcsó árban részletfizetésre is kaphatók. Papp, Bucuresti, Calea Victoriei 88. Cristea cégnél. 5499

BOEMM RITTÁTÓL FESTMÉNY, dupla ágyterítő, szalon terítők, store, kézimunka és plüsch asztalterítők, függönyök, perzsaszőnyegek, súlyszíthető Slager gép, komplett háló, ebédlő, őrösoba és szalon berendezések, bőr fotelok, fali órák, könyvesekrény, asztalok, székek, garderober szekrény, antik butorok, hegedű, esello, vitrin, vitrintárgyak, 6 személyes étkező, 12 személyes, 24 és 9 személyes damaszt abroszok, kávészervizek, villanyfűzők, asztali villanylámpák, gyermekágy, különböző mosdók, mosószervizek, festmények, dísz tárgyak stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

GYÖNYÖRŰ Bálint-képek eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5618

EGY fiatal farkaskutya eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5611

ELADÓ 60 cm-es daráló Hedvichnél Mikalaka, daráló malom. 5607

MESTERHEGEDŰ (Pilat-féle) eladó. Megtekinthető Hauzer hangszerkészítőnél Arad, Str. Matel Covrin (Hunyadi-ucca.) 5617

GYERMEKKOCSI eladó. Arad, Strada Cosbuc 1-3., I. em. 10379

VILLANYMOTOR 1 drb. 3¹/₂ lóerős, 1 drb. 1 lóerős, 1 drb. Kirchner-féle gyalu, 1 drb. 5 m. transzmisszió eladó. Arad, Str. Oituz 118. (Illés-u.) 5600

ANTIK BUTOROKAT, különböző szobaberendezéseket, egyes butorabokat, íróasztalokat, székeket, perzsa- és gyári szőnyeget, fehéreneműeket keresek sürgősen bizományba s azok gyors eladásáról gondoskodom Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EZÜSTÖT, pianót, zongorákat, szőnyeget magas árban veszek. Salon Artistique Arad, Fischer Eliz-palota. Antik butorok részletre kaphatók. 2801

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Üzletek.

AUTOGARÁZSOK, műhelyhelyiség kiadó. Bővebbet Arad, Str. Ghiba Birta 40. sz. 5624

Eladás.

IZR. LEÁNYINTERNATUS felvesz belakó és bejáró leánykakat. Gondos nevelés és tanítás. Arad, Str. Popa J. Rusu 3. Tökölly-tér mellett. 5604

EGY-KÉT fiút vagy leányt teljes ellátásra elfogad tanítónő. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5626

Fischer János hálygfodrász, manikűrterem és modern hajmunka vállalata, Arad, Calea Banatului bubihajragás, vizondolatio, parókák, transformatio, hajrészek v. Asztales S.-u.) 12. sz. és hajfonatok leg losobbban. Hajat veszek. Trunó link és lanyok felvételnek.

Fa-sziptárcsák

Prima kivitelben
állandó nagy raktár!
Glaser & Brock

Temesvár, Jozsefváros, Bem-ucca 13. sz.

„CARLTON”

(volt „BRISTOL”)

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel.

SZALLODA BUDAPEST.

Kitűnő konyha. Mérsékelt árak. Kávéház.

IV., Petöfi-tér 6. sz.

Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem

Sürgönyeim: „CARLTONOTEL”

Tüzifát

egy Aradra, mint bármely vidéki állomásra waggontételekben jutányos napi árban szállít:

Dénes Izor fakereskedő
Arad, Bulev. Gen. Dragalina No. 4.

KRISZTA

női divatszalon Arad
uj Neuman-ház II. e.

Ékszi elegáns francia és angol toaletteket jutányos áron. 5148

A Kádas-telepen

egy 300 □-öles bekerített saroktelek, gyümölcsfákkal, olcsó árért sürgősen eladó.

Bővebbet Györfly „Mures” irodája Arad

100 kat. hold birtok!

Hunyadmegyében, állomástól 8 pernyire 5 szobás lakóházzal, gazdasági épületekkel, cseléd-lakással olcsón eladó.
Kizárólagos megbízott: 15255

Györfly Mures irodája Arad, Str. Untrei

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

FRISS HAL
harcosa és ponty
kapható

Luttwák József cégnél Arad.

Ami nagyanyunk csobokodott helyes volt.

Öcsök csak
globozos Valódi Franck-kal

főzte kávéját. Ez a bab-és gabonakávéhoz még ma is a legfinomabb és legjobb pótlék és az is fog mindig maradni.

Legelőcsőbb vasuti jegyek beszerzése
Speciális vizumozóhely

!! Künstler-vizumiroda !!
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szellőzővel szemben.

Osak utlevél vizumozással és bármely ügy vagy megbízás elintézésével foglalkozik.